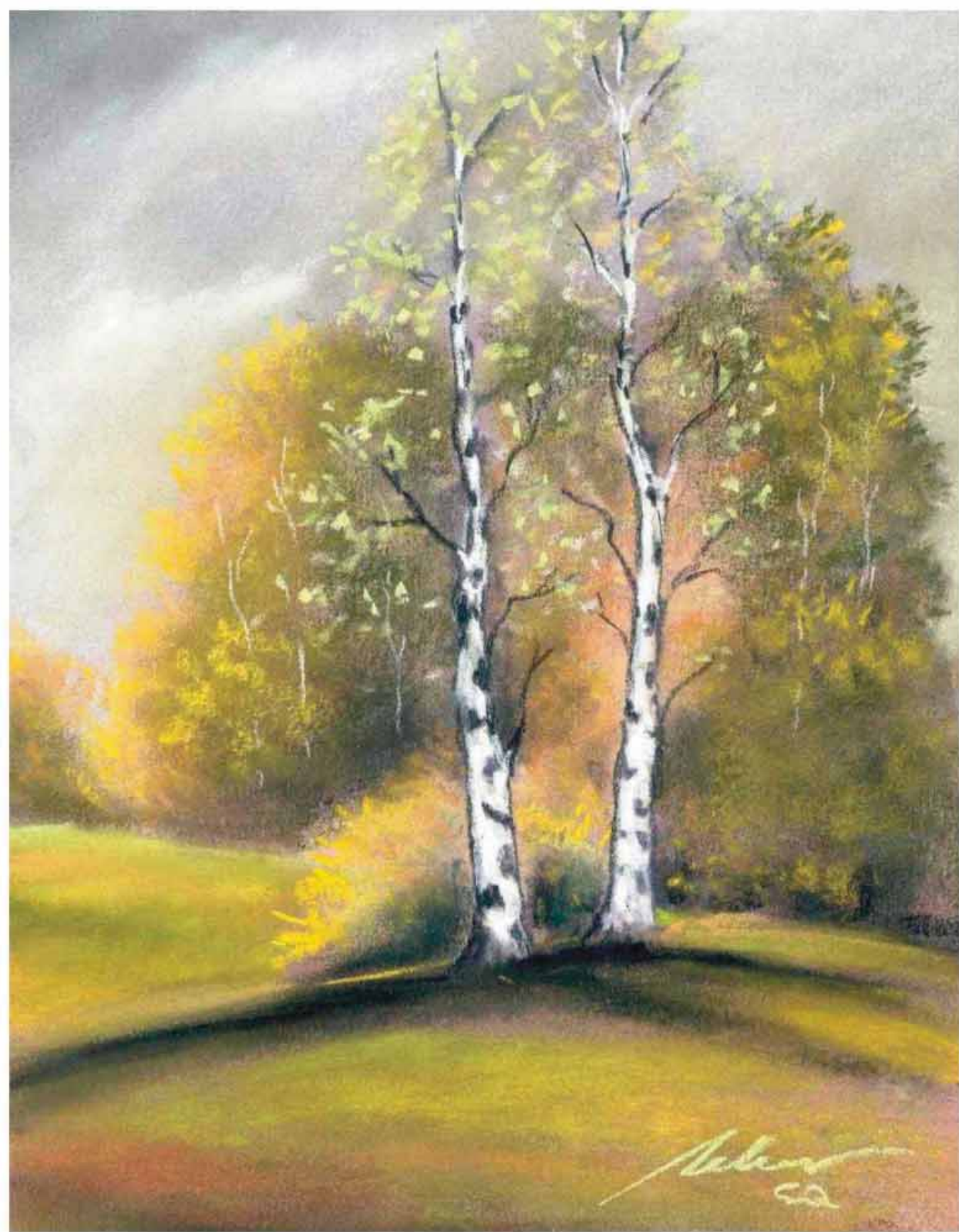

ZORA

Cankarjeva

ALMANAH SKD CANKAR Letnik XIX, leto 2012.

Naslovna strana: Davor Rehar, Breze

Cankar

ZORA Cankarjeva: Almanah SKD Cankar, letnik XVI, leto 2011. ■ **Redakcija:** Dina Maksumić, glavna urednica, Sanja Bogdanović; Sanja Batinić Jojić; Zoran Doršner; Ana Mrdović, Petar Skert, Tomislav Krzyk, Elizabeta Strunjaš, Majda Šekli, Davor Majstorović, Anton Toni Skočir, Milka Toulkalek, Samo Čolak, tajnik ■ **Grafično oblikovanje in DTP:** Dragan Marković ■ **Lektoriranje slovenskega jezika:** Mateja Sotošek i **Lektoriranje bosanskega, hrvatskega in srbskega jezika:** Elvira Šunje ■ **Tisk:** RIMIGRAF Sarajevo ■ **Naslov uredništva:** Ulica Splitska št. 12, 71 000 Sarajevo, tel/fax + +387 33 22 69 15 ■ **Revijo izdaja:** Slovensko kulturno društvo Cankar Sarajevo, **e-mail:** skdcankar@gmail.com ■ **Predsednica:** Sanja Bogdanović ■ Izhaja enkrat na leto ■ Na podlagi sklepa Republiškega Ministrstva za informiranje št. 01-04/93 od 05. 10. 1993., je revija oproščena osnovnega prometnega davka.

Prošle godine sve planirane aktivnosti su i ostvarene, pa i više od toga, a sve to može se pročitati u našoj Zori. Ono što je manjkalo u novcu nadoknadili smo posebnim zalaganjem i angažmanom. Tako je naš zbor postao rado viđen gost na smotrama u BiH i šire, djeca iz škole dopunske nastave slovenskog jezika su među najboljim u regiji, a kvaliteta programa koje izvodimo je na takvom nivou da smo dobrodošli na sarajevskim festivalima kulture Sarajevska zima i Bašćaršijske noći. Moglo bi se, možda i više, ali uglavnom problem je u nedovoljnim sredstvima, iako nam Urad za Slovence v zamjestvu in po svetu nesebično pomaže, kao i Mistrstvo za kulturu in šolstvo Republike Slovenije, a poklonima u naturi priskoče i slovenska preduzeća u BiH, odnosno Sarajevu. Ipak sve skuplje plaćamo sale, usluge i sve ono što radimo, tako da i kada se sredstva ne bi smanjivala bilo bi vrlo teško ostvariti planirano. Činjenica da smo u 2012. godini izveli preko 40 raznih aktivnosti na kojim je u prosijeku prisustvovalo 100

ljudi, ukupno bi to bilo četrdesetak hiljada, znači da je prosječna posjećenost bila izvrsna.

Ipak, teško se oteti utisku da je zanemariv broj mladih, da je sve teže animirati dobrovoljce da se uključe u aktivnosti, da se članstvo osipa,..

SKD Cankar je sebi obezbijedio takvo mjesto u javnom i kulturnom životu Sarajeva i Federacije BiH, pa i šire, da bi bilo od nesagledive štete da se zbog, nadamo se, trenutnih i prolaznih poteškoća zanemari tradiciji stara skoro 80 godina. Stoga ponavljamo još jednom, po ko zna koji put, da su vrata Društva otvorena svima, Slovincima, porijeklom Slovincima, prijateljima Slovenije i simpatizerima, svima onima kojima nacionalna i kulturna pripadnost je plus, kvalitet više, bogatstvo življenja i rada, smisao ulaganja energije u bolju, šareniju, veseliju i bogatiju budućnost.

Svi ste dobro došli, Cankar ima otvorena vrata za sve vas samo treba da želite i dođete, uključiti se je lako.

Sanja Z.

PREGLED DEJAVNOSTI V 2012

13. 1. V dopoldanskih urah so nas obiskali predstavniki slovenskega kontingenta iz baze Butmir. Pripeljali so nam lepo število slovenskih knjig za odrasle in mladino. Knjige je podarila knjižnica „Miklova hiša“ iz Ribnice. Knjige za mladino bo učiteljica razdelila učencem dopolnilnega pouka, tiste za odrasle pa bodo na voljo vsem članom.

Za donacijo se tako knjižnici kot vojski iskreno zahvaljujemo.

18. 2. SKD Cankar je v sodelovanju s HKD Napredak pripravil pustni karneval, ki

že ima svojo tradicijo. Nastopali so Lirini tamburaši, učenci dopolnilnega pouka so prikazali skeč „Sojenje pustu“, bilo je tudi precej posamičnih odraslih in otroških mask iz obeh društev. Komisija je ocenila njihov nastop in prav vsi so prejeli pohvale za sodelovanje, na koncu pa se še posladkali s krofi in zapeli nekaj poskočnih. Dogodek je posnela ekipa FTV.

24. 2. V oddaji „Slovenec po svetu“ na 1. radijskem programu TV SLO se je predstavilo naše društvo. Oddajo smo lahko poslušali v živo ali na spletni strani: <http://predvajaj/slovenec-po-svetu/ava2.129814416/>

28. 2. Slovenski kulturni praznik – Prešernov dan – smo morali zaradi katastrofalnih snežnih razmer prestaviti na 28. februar, ko se je vreme že umirilo. Proslavo smo pripravili v kinu Kriterion. Nastopil je naš zbor s krajšim programom v več jezikih in zvrsteh. Na začetku je Mateja spregovorila o pomembnosti tega dneva za Slovence, po

13. 1. U prijedopnevnim satima su nas posjetili predstavnici slovenske vojske iz baze Butmir. Dopremili su nam dosta slovenskih knjiga za odrasle, omladinu i djecu. Knjige je donirala biblioteka „Miklova kuća“ iz Ribnice. Omladinsku literaturu će učiteljica podijeliti učenicima dopunske nastave, odrasli mogu koristiti našu bogatu biblioteku i birati sebi primjerene knjige.

18. 2. SKD Cankar je u sudjelovanju sa HKD Napredak organizirao „karneval“ koji

već postaje tradicija. Nastupili su Tamburaški orkestar „Lira“ nakon kojih je uslijedio skeč „Suđenje Pustu“, a prisutno je bilo i mnogo „malih i velikih“ maskara iz oba društava. Komisija je svima podijelila pohvale. Na kraju su se svi mogli zasladiti sa krofnama i zapjevati uz muziku. Događaj je snimala i ekipa FTV.

24. 2. Na TV Slovenija se naše društvo predstavilo u emisiji „Slovenec po svetu“ na 1. Programu RTV SLO. Emisiju smo mogli uživo slušati ili na linku: <http://predvajaj/slovenec-po-svetu/ava2.129814416/>

28. 2. Slovenski kulturni praznik Prešernov dan morali smo zbog snijega odgoditi i slavili smo ga tek 28. februara, kad su se vremenske prilike umirile. Proslavu smo pripremili u kinu Kriterion. Na početku je Mateja Bučar govorila o važnosti ovog dana za Slovence. Nastupio je naš hor sa kraćim programom na više jezika i žanrova, a nakon koncerta smo

PREGLED AKTIVNOSTI U 2012. GODINI

koncertu smo predstavili naš almanah Zora Cankarjeva in ga tudi delili prisotnim. Številne obiskovalce, med katerimi so bili naši člani, predstavniki ambasade in slovenske vojske, je pozdravil tudi nj. eksc. Andrej Grasselli. Sledila je še slikarska razstava našega člana Šefika Arnautovića in druženje ob koktejlju in prigrizku.

8. 3. Dan žena smo se odločili praznovati v društvenih prostorih z domačo pogostitvijo.

predstavili naš almanah Zora Cankareva i podijelili ga prisutnima. Brojne posetioce, među kojima su uz naše članove bili i predstavnici ambasade i slovenske vojske pozdravio je i nj. eksc. Andrej Grasselli. Kasnije smo mogli još pogledati slikarsku izložbu našeg člana Šefika Arnautovića i još malo se družiti uz koktel.

8. 3. Dan žena smo proslavili u društvenim prostorijama. Pripremili smo

Na vhodu je Samo dekletom in ženam čestital za njihov praznik in vsaki podaril rdeč nagelj. Zbralo se je veliko število naših članic in prav vsaka je prispevala kakšno slaščico. Za boljše razpoloženje je ga. Žanet igrala evergreene in ruske ljudske pesmi, članice pa so tudi zapele. Ob glasbi smo obujali spomine na borke za pravice žensk v preteklosti, dotaknili pa smo se tudi položaja žensk v današnji družbi.

„domaću pogostitev“. Na ulazu u društvo je naš sekretar članicama čestitao njihov praznik i svakoj poklonio po jedan crveni karanfil. Skupio se veliki broj članica i svaka je donijela nešto iz svoje domaće kuhinje. Za bolje raspoloženje Žaneta je svirala evergreene i ruske narodne pjesme, članice su i zapjevale. Uz glazbu smo se sjetile žena – boraca za ravnopravnost u prošlosti, a pričale smo i o životu žena u današnjem društvu.

28. 3. Redna letna skupščina društva je bila v Frančiškanskem mednarodnem študentskem centru. Potekala je po ustaljenem protokolu. Na začetku je zbor Camerata Slovenica zapel tri pesmi, nato pa se je nadaljevalo delo v prijetnem ambientu ob sodelovanju vseh prisotnih članov društva.

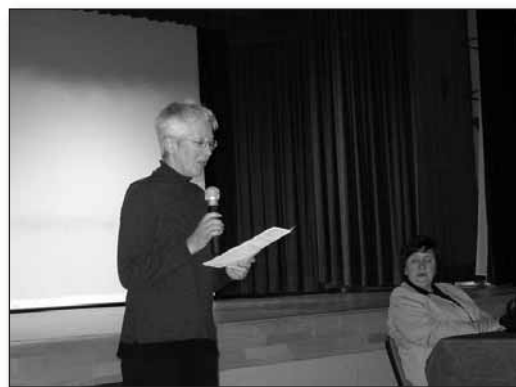
6. 4. V petek, 6. aprila, smo imeli v društvu velikonočno delavnico za velike in odrasle ljubitelje domačih običajev. Zbralo se je precej

odraslih in tudi nekaj otrok. Preizkusili smo se v barvanju pirhov. Največ smo jih skuhalih v čebulnih olupkih, otroci pa so jim dodali še različne pisane nalepke. Naša Milka je pokazala otrokom zanimivo tehniko barvanja z vodenimi barvicami, Vjekoslav pa tudi zelo zanimiv, z umetniškim pridihom obarvan način krašenja pirhov. Med barvanjem smo dobre volje malo zapeli, povedali kakšno šalo, se osvežili s sokom, potem pa pirhe razdelili pridnim udeležencem „barvanja“.

Za naslednjo velikonočno delavnico pa nam je ga. Cirila že obljubila, da nam ponovno pokazala izdelovanje „butaric“.

21. 4. Začenjajo se Cankarjevi dnevi. Prvi dogodek vsako leto je polaganje cvetja na

28. 3. U Franjevačkem mednarodnem študentskem centru na Grbavici održana je redovna godišnja Skupština društva. Na početku je hor otpjevao tri pjesme, a zatim se nastavilo sa radom po već utvrđenom protokolu. Aktivno učesće u radu su preuzeli svi prisutni članovi društva i gosti.

6. 4. U petak, 6. aprila smo u prostorijama SKD Cankar organizirali Uskrsnu radionicu za djecu i odrasle. Poigrali smo se

različitim mogućnostima bojenja jaja. Najviše ih je bilo skuhanih u ljusci od luka, na koja su djeca dodavala različite šarene naljepnice. Naša Milka je djeci pokazala interesantnu tehniku bojanja vodenim bojama i prstima, na umjetnički način. Malo smo i zapjevali, ispričali po koju šalu, osvježili se sokom. Kasnije smo naše „pirhe“ podijelili vrijednim prisutnima, a ostalo ih je i dosta da se mogu vidjeti i u društvu.

Za radionicu u 2013. godini članica Cirila je obećala, da će nam ponovo pokazati izradu „butaric“.

21. 4. Prvi događaj u Cankarevim danima je svake godine polaganje cvijeća na grob Jana Doršnera, koji je izgubio život u

grob Jana Doršnerja, ki je izgubil življenje v obrambi Sarajeva. Potem pa se odvija spominski teniški turnir, letos že 20.

Isti večer pa smo imeli tudi že prvo „umetniško prireditev“. V goste je prišlo KUD „Anton Stafanciosa“ iz Rogatca. Nastopili so

odbrani Sarajeva. Bio je teniser i ove godine se održavao već 20. memorijalni teniski turnir.

Iste večeri je bila i prva umjetnička priredba. Ugodtli smo KUD Anton Stafanciosa iz Rogatca. Nastupili su sa bogatim

z bogatim programom tamburaške skupine s solisti in folklorno skupino. Letos proslavljajo že 80-letnico svojega obstoja in njihov nastop je doživel burne ovacije in glasno izražene želje po še več takih nastopih.

Predstavila se je tudi domača tamburaška skupina „Lira.“ Že pred koncertom sta jim Silvija in Davor razkazala znamenitosti Sarajeva. Veselilo nas je, da je nastopajoče pozdravil tudi predstavnik ambasade in da je bila med obiskovalci tudi manjša delegacija društva iz Zenice. Po koncertu je bilo v predverju dvorane še zelo prisrčno druženje s poslušalci, tudi zapeli smo skupaj, pridružil se nam je tudi g. Tvrtković s tamburico in veselje je trajalo kar dolgo v noč.

28. 4. Letos smo Cankarjeve dneve obarvali bolj glasbeno. To soboto nas je prvič obiskalo Društvo Slovencev „Planika“ iz Zrenjanina. Po mukotrpnem potovanju (stavka vojvodinskih kmetov in s tem posledično zapora cest) so prišli v Sarajevo. Malo so se zadržali na Baščaršiji, potem pa

programom tamburaške grupe, solista i folklor. Ove godine slave 80- godišnjicu postojanja i njihov nastup je bio praćen sa burnim ovacijama i željom za više takvih susreta. Prije koncerta su razgledali Sarajevo u pratnji naših članova.

Na samom koncertu smo mogli čuti i mlade tamburaše „Lire“ iz Sarajeva.

Na koncertu je bio i naš ambasador i manja delegacija Slovenaca iz Zenice.

Poslije koncerta slijedilo je druženje izvođača sa posjetiocima, pjevalo se, razgovaralo i veselilo.

28. 4. Ovogodišnji Cankarevi dani su obojeni više muzički. Te subote nas je po prvi put posjetilo Društvo Slovenaca „Planika“ iz Zrenjanina. Zbog štrajka vojvođanskih seljaka putovali su vrlo dugo, malo razgledali Baščaršiju, otišli na čevape i nastupili.

jih je Samo odpeljal na čevape, da so se malo okrepečali.

Predstavil se je njihov pevski zbor, med odmorom pa so ponovno nastopili Lirini tamburaši.

Ker so se še isti večer vraćali v Zrenjanin je bilo druženje po koncertu mogoće malo krajše, a zelo prisrčno.

5. 5. Tudi prva majska sobota je minila v znamenju glasbe in plesa. Obiskali so nas naši dolgoletni prijatelji Slovenskega društva „Bazovica“ z Reke. Predstavili so nam pester program svojega pevskega zbora in folklorne skupine. Ker pa je bila ta prireditev naše darilo Kantonu Sarajevo in so jo uvrstili v svoj program „Dnevi kantona Sarajevo“, je na zaćetku nastopil tudi naš zbor „Camerata Slovenica“. Dvorana v Franjevaćkem međunarodnom studentskom centru je bila skoraj polna in še posebej nas veseli, da so v velikem številu na prireditev prišli tudi naši prijatelji iz Kaknja. Tudi naključni obiskovalci so bili navdušeni nad programom in verjamemo, da bodo postali stalni obiskovalci naših prireditev. V preddverju pa je potem zazvenela slovenska pesem obeh zborov in drugih prisotnih. Rade volje smo jim obljubili, da se že v zaćetku junija srećamo pri njih na Reki.

10. 5. Vsakoletna Cankarjeva javna tribuna je bila letos posvećana tematici „Slovinci izven Slovenije v enotah NOB“. Predstavil jo je g. Milan Gorjanc iz Slovenije. Svojo kariero je zaćel kot študent Vojne akademije v Beogradu in jo nadaljeval kot izredni študent Fakultete politićnih ved v Sarajevu. Služioval je po vsej bivši državi,

Njihov hor je imao vrlo dobar repertoar. Za vrijeme pauze pa smo opet imali priliku ćuti mlade tamburaše „Lire“. Druženje poslije koncerta je bilo kratko, ali lijepo, naši gosti su još iste večeri putovali nazad za Zrenjanin.

5. 5. I prva subota u maju je prošla u pratnji muzike i plesa. Posjetili su nas naši dogogodišnji prijatelji iz slovenskog društva Bazovica iz Rijeke. Predstavili su nam bogat program folklorne grupe i mješovitog hora. Ova priredba je bila naš

poklon Kantonu Sarajevo i bila je dio programa „Dani Kantona Sarajevo“. Za sam početak koncerta je nastupio i naš hor. Dvorana u FMSC je bila skoro puna, a posebno zado-

voljstvo je što je došla brojna delegacija iz Kaknja. Svi su bili oduševljeni programom i vjerujemo da će ubuduće biti stalni posjetioći naših priredbi. S veseljem smo se dogovorili da ih posjetimo već početkom juna u Rijeci.

10. 5. Javna tribina je bila ove godine posvećena tematici „Slovinci izvan Slovenije u jedinicama NOR“. Izlagao je Milan Gorjanc iz Slovenije. Svoju karijeru je počeo kao student Vojne akademije u Beogradu i Sarajevu kao vanredni student Fakulteta politićkih nauka. Radio je po svim gradovima bivše države. 1991. godine

leta 1991 pa je zapustil JLA in se že v avgustu istega leta pridružil TO. Upokojil se je leta 1999 kot direktor vojnih šol Slovenske vojske v Ljubljani s činom brigadirja. Enakovreden sogovornik mu je bila naša Marija Dolinšek-Divčič, članica SKD, profesorica zgodovine in vodja dokumentacijskega centra društva.

Tema je bila predstavljena zelo zanimivo, v razpravo so se vključevali tudi posamezni poslušalci.

12. 5. Zadnji dogodek letošnjih Cankarjevih dnevov pa je bil šahovski turnir na sedežu društva. Letos smo ga malo razširili z zunanjimi igralci. Nastopila je močna ekipa Napredka in Željezničarja z mojstri in vele-mojstri ter 5 domačih igralcev, med njimi tudi mladi član Ivan Milošević. Igrali so po sistemu „hitropotezni Berger turnir“ na 8 ploščah, sodila

je Mirjana Barbić, mednarodna sodnica. Razdeljeni so bili v A in B skupino. Prvi trije iz A skupine so prejeli diplome za osvojenega mesta in zanimive praktične nagrade; ostali so prejeli zahvale za udeležbo.

V B skupini je treba pohvaliti Ivana Miloševića, ki je zasedel tretje mesto, s tem, da je bil na 1. mestu profesionalac, in seveda našega člana Gorana Gliho, ki se vsako leto udeležuje turnirja in vedno zaseda visoka mesta.

24. 5. Naše društvo oz. učence dopolnilnega pouka je obiskal g. Lenarčič, s katerim smo sodelovali, ko je bil na misiji slovenske vojske v Sarajevu. S prijatelji je v rodnom Prekmurju zbral lepo število mladinskih knjig, ki so jih ob obisku pripeljali s seboj in podarili našim učencem. Učiteljica Melita jih je seznanila z nameravano ekskurzijo učencev „Po poteh Rudolfa Maistra“ z veliko željo, da se kdaj srečajo tudi v Prekmurju.

31. 5. V prostorih našega društva je bil organiziran sestanek projektne skupine z Gozdarske fakultete Univerze v Sarajevu in skupine članov našega društva. Omenjena

je napustio JNA i već se u avgustu iste godine uključio u TO. Penzionisao se 1999. godine kao direktor vojnih škola Slovenske vojske u Ljubljani sa činom brigadira. Ravnopravna sugovornica mu je bila naša Marija Dolinšek-Divčič, članica SKD Cankar, profesorica istorije i vođa dokumentacionog centra društva.

Tema je bila predstavljena vrlo interesantno, a u diskusiju su se uključivali i pojedini slušaoci.

12. 5. Zadnji događaj ovogodišnjih Cankarevih dana je bio Šahovski turnir u društvu. Ove godine smo ga malo proširili sa vanjskim igračima. Nastupila je jaka ekipa ŠK Napredka i ŠK Željezničara sa majstorima i velemajstorima i petorica predstavnika našeg društva, među njima i mladi Ivan Milošević.

Igralo se po sistemu „brzopotezni Berger turnir“ na osam ploča. Sudija je bila Mirjana Barbić, međunarodna sudkinja. Igrači su bili podjeljeni na A i B grupu. Prva trojica A grupe je primila diplome za osvojene pozicije i interesantne praktične nagrade. Ostalima smo podjelili zahvalnice za nastup. U grupi B treba

posebno pohvaliti Ivana Miloševića, koji je osvojio 3. mjesto, s tim da je na prvom mjestu bio profesionalac, a drugo mjesto je pripalo Goranu Glihi, našem članu, koji svake godine učestvuje na turniru i osvoji neko od vodećih mjesta.

24. 5. Naše društvo i djecu dopunske nastave slovenskog jezika i kulture je posjetio g. Lenarčič, s kojim smo surađivali za vrijeme njegovog rada u misiji slovenske vojske u Sarajevu. U Sloveniji, u rodnom Prekmurju, sa prijateljima je skupio velik broj omladinske literature i poklonio ih našim učenicima. Učiteljica Melita Osmanagić ga je upoznala i sa ovogodišnjom ekskurzijom pod nazivom „Po putevima Rudolfa Maistra“ sa velikom željom, da se jednom vidimo i u Prekmurju.

31. 5. je u prostorijama našeg društva upriličen sastanak projektne grupe Šumarskog fakulteta Sarajevo sa našim

fakulteta dela na regionalnom projektu pod nazivom "Meščani in moderno upravljanje z urbanimi gozdovi v jugovzhodni Evropi", ki je financiran s strani finskega zunanjega ministristva. Tema pogovora med obema skupinama je bila v povezavi s parki in gozdovi v Sarajevu (stanje parkov, gozdov in dreves v Sarajevu). Projekt namreč zahteva mnenja različnih struktur meščanov, kar vključuje tudi nacionalne manjšine v Bosni in Hercegovini. Skupina SKD Cankar se je zelo dobro pripravila na ta sestanek in lahko rečemo, da je živahna debata potekala kar dve uri. Na koncu so bili vsi mnenja, da se o tej temi premalo govori na vseh nivojih, pa vendarle se premika na bolje.

2. 6. in 3. 6. Zbor Camerata Slovenica je potoval na obisk k prijateljem KPD Bazovica z Reke, saj so oni namreč gostovali pri nas 5. maja letos. Po dolgi in naporni vožnji smo z zamudo prišli na Reko, se nastanili v penzionu na Rupi in takoj nato odšli na koncert v Slovenski dom.

Prepolna dvorana je z navdušenjem spremljala nastop; med pavzo je nastopil tudi njihov domači zbor.

Po koncertu je sledil tisti prijetnejši del – druženje ob glasbi, petju in prigrizku. Vendar smo kmalu odšli počivat in se naslednji dan odpravili v Umag. Tam smo se srečali z novoustanovljenim društvom Ajda, ki praznuje svoj 1. rojstni dan.

Zbor je nastopil na prostem pod arkadami vseučilišča z zelo pestrim programom. Ljudje so z navdušenjem poslušali tako istrsko ljudsko

„Kantaj Nineta“ kot tudi pesem „Lipa“ in pa „Santa Lucia“ v slovenskem in italijanskem jeziku. Posebno ob „Lipi“ so nekateri imeli solze v očeh. Po kosilu smo si privoščili še kratek sprehod ob obali, najpogumnejši so tudi zaplavali v morju, nato pa dolga pot domov.

3. 6. Tega dne je SKD Cankar obiskalo protestantsko društvo Primoža Trubarja iz Ljubljane. Na svojem izletu po BiH so se želeli srečati s tukaj živečimi Slovenci. Po kratkem pogovoru so nam podarili nekaj literature o Trubarju in verjetno bomo tudi v

članovima. Šumarski fakultet u Sarajevu radi na regionalnom projektu pod nazivom „Građani i moderno upravljanje sa urbanim šumama u jugoistočnoj Evropi“. Ovaj projekat je financiran od strane Ministarstva za vanjske poslove Finske. Tema razgovora je bila vezana na parkove i šume u Sarajevu. U projektu je bilo spomenuto, da je potrebno, da se o tom pitanju izjasne različite strukture građana pa tako i nacionalne manjine u BiH. Grupa SKD Cankar se na ovaj sastanak dobro pripremila i slobodno možemo reći, da su poslije dvosatnog razgovora svi bili mišljenja da se o ovakvim temama premalo razgovara, ali ipak stvari idu na bolje.

2. 6. i 3. 6. Hor Camerata Slovenica je išao u posjetu prijateljima KPD Bazovica iz Rijeke. Oni su bili naši gosti u maju ove godine. Poslije duge i naporne vožnje smo sa zakašnjenjem došli u Rijeku. Smjestili smo se u pansionu u mjestu Rupa i otišli na koncert u Slovenski dom. Prepuna sala je sa oduševljenjem pratila nastup. Za vrijeme pauze je i njihov hor otpjevao par pjesama.

Poslije koncerta slijedi onaj drugi dio – druženje uz glazbu, pjevanje i užinu. Zbog umora od dugog puta brzo smo otišli na spavanje i drugog dana produžili svoj put za Umag. Tamo smo se sreli sa novim društvom AJDA, koje je slavio svoj 1. rođendan.

Zbor je nastupio ispod arkada sveučilišta sa vrlo bogatim programom. Publika je oduševljena slušala istarsku narodnu „Kantaj Nineta“, kao i

pjesmu „Lipa“ i „Santa Lucia“ na slovenskom i italijanskom jeziku. Posebno uz zvuke „Lipe“ smo vidjeli suze u očima slušaoca.

Poslije ručka smo išli u kratku šetnju uz obalu, a najhrabriji su i zaplivali u moru. Slijedio je oproštaj i povratak u Sarajevo.

3. 6. Tog dana je SKD Cankar posjetilo protestantsko društvo Primož Trubar iz Ljubljane. Na svom izletu u BiH su imali želju da se sretnu sa Slovencima koji žive na ovim prostorima. Poslije kratkog razgovora su nam poklonili literaturu o

prihodnje še sodelovali z njimi, še posebno ob dnevu reformacije, ki je tudi slovenski državni praznik.

9. 6. Občina Novi Grad ima vsako leto v juniju „dneve občine“, ki jih zaznamujejo z

različnimi prireditvami. Skupaj z društvom HKD Napredak je s tremi pesmimi na večernem koncertu nastopil tudi naš zbor. Dvorana je bila prepuna in poslušalci zadovoljni tako z našim nastopom kot tudi z nastopom tamburašev Lire s solisti. Med solisti je bila tudi naša članica, mlada Martina Milošević, v tamburaškem orkestru pa igra njen brat, tudi naš član, Ivan Milošević.

15., 16. in 17. 6. Naš zbor se je odpravil na tridnevno pot v Slovenijo. Potovali smo skupaj z zborom prijateljskega slovenskega društva Triglav iz Banja Luke. Čeprav je bila pot dolga, je bila manj naporna zaradi kvalitetnega avtobusa in izredno profesional-

nih šoferjev. Nastanili smo se v Vojašnici Novo mesto, še isti večer smo imeli nastop v Mirni, kjer so pod naslovom „Za Mirno z ljubeznijo“ nastopili še zbor iz Banja Luke, Trbovelj ter domači pevci.

Trubaru i vjerovatno ćemo i ubuduće saradivati s njima, posebno za Dan reformacije, koji je i naš državni praznik.

9. 6. Općina Novi Grad svake godine u junu obilježava Dane općine, kada

priređuju različite priredbe. Zajedno sa društvom HKD Napredak je nastupio i naš zbor sa tri pjesme. Sala je bila prepuna i slušaoci su bili zadovoljni, kako sa našim nastupom, kao i sa nastupom Tamburaškog orkestra „Lira“. Među solistima je bila i naša članica, mlada Martina Milošević, a u tamburaškom sastavu svira i njezin brat Ivan, koji je također naš član.

15., 16. i 17. 6. Naš zbor je otputovao na tri dana u Sloveniju. Putovali smo zajedno sa zborom prijateljskog slovenskog društva Triglav iz Banja Luke. Put je dugačak, ali nama je bilo ugodno u kvalitetnom auto-

busu sa vrlo profesionalnim vozačima. Smješteni smo bili u Kasarni u Novom Mestu. Još iste večeri smo imali nastup u Mirni, gdje je bila priredba „Mirni sa ljubavlju“, a uz nas su nastupili i

Prireditev je pozdravil tudi nj. eksc. ambasador BiH v Sloveniji in tudi naš prvi predsednik, g. Stanko Koblar, ki je v bližnji osnovni šoli ta dan tudi odprl razstavo „Od zabrisa do prenove identitete“.

Naslednji dan smo si privoščili malo počitka in ogled Novega mesta, nato smo se vrnili v Mirno na kosilo, potem pa zvečer v OŠ Stična na nastop.

Tam se je predstavilo večje število slovenskih zamejskih zborov, vsak s po tremi pesmimi. Vse prisotne je pozdravila tudi ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu, ga. Ljudmila Novak. Srečali smo se s starimi znanci iz drugih društev. Po končanem koncertu smo videli še veličasten ognjemet in v telovadnici šole nadaljevali z večerjo in neobveznim druženjem.

Naslednji dan je bila osrednja prireditev 43. tabora slovenskih pevskih zborov – skupen nastop okrog 2.500 pevcev na šolskem stadionu. Prireditev je prenašala tudi slovenska televizija. Po končanem nastopu in kosilu v dijaškem domu Grm smo se odpravili proti domu.

15. in 16. 6. V času srečanja pevcev v Stični poteka v Novem mestu tudi teden kul-

tur, ki je letos organiziral dvodnevni seminar na temo „Sprosti voljo“. Na tem seminarju je bila tudi predstavnica našega društva.

23. 6. Tretjega slovenskega dneva v Slatini se je udeležila tudi manjša delegacija našega društva. Kot vedno je banjaluško društvo pripravilo bogat in raznolik program, sodelovali so različni gosti iz Slovenije, otroci dopolnilnega pouka in domači pevski zbor.

Banjalučani, domaći hor i gosti iz Trbovlja.

Priredbu je pozdravio i nje. eksc. ambasador BiH u Sloveniji, Andrej Grasselli i prvi predsjednik SKD Cankar, Stanko Koblar, koji je tog dana otvorio u osnovnoj školi izložbu vezanu za Slovence u Sarajevu.

Drugi dan smo malo odmarali, išli na razgledanje Novog Mesta, otišli u Mirnu na ručak, a uveče u OŠ „Stična“ na nastup.

Tamo se predstavio veći broj slovenskih horova iz dijaspore sa po tri pjesme. Sve prisutne je pozdravila i ministrica za Slovence u pograniči i po svijetu, Ljudmila Novak. Sreli smo se sa starim poznanicima iz drugih društava. Poslije koncerta smo vidjeli veličanstveni vatromet nakon kojeg je uslijedila još večera i druženje u školi. Treći dan je bila glavna priredba 43. tabora, zajednički nastup oko 2.500 pjevača na školskom stadionu. Priredbu je prenosila i slovenska televizija. Poslije nastupa i ručka u đučkom domu GRM uputili smo se u Sarajevo.

15. i 16. 6. Za vrijeme susreta u Stični je u Novom Mestu održavan i „Teden kultur“, u okviru kojeg je bio i seminar pod nazivom „Opusti volju“. Na ovom seminaru je učesnica bila i naša članica Irena Jama.

23. 6. U Slatini kod Banja Luke se održavao već treći Slovenski dan za redom. Tamo je bila i manja delegacija našeg društva. Kao i uvijek, banjalučko društvo

je pripremlilo bogat i šarolik program, sa gostima iz Slovenije, nastupom učenika dopunske nastave slovenskog jezika i domaćim horom.

28. 6. Svečano smo obeležili slovenski dan državnosti. V Bošnjačkom institutu, ki nam je brezplačno odstopil prekrasno dvorano, je imel naš zbor zaključni koncert. Kot gosta sta nastupila MePZ Davorina Jenka iz Banja Luke in orkester klasične harmonike Sarajevo iz Srednje glasbene šole.

Vsi nastupajući su bili deležni velikih pohval, še posebno mladi harmonikarji pod vodstvom svoje profesorice in naše dirigentke Melite. Po koncertu pa sta se ob skupni večerji v prijetnem druženju zadržala oba zbora.

5. 7. V začetku julija v Sloveniji poteka tradicionalno „Srečanje v moji deželi“. V sklopu tega je tudi vsakoletno srečanje v Državnem zboru, kjer se obravnavajo različne tematike. Letošnje srečanje je bilo ubrano na temo „medgeneracijski dialog“, potekalo pa je v dveh skupinah. V mali dvorani je zasedal „Parlament mladih Slovencev v zamejstvu in po svetu“. Slišali smo veliko zanimivih referatov in mogočih rešitev. Med opoldanskim odmorom so nastopili otroci slovenskih koroških šol. Recital je bil ubran na 70-letnico izgnanstva Slovencev pod naslovom „Prezrta mladost“. Na začetku popoldanskega dela je zbrane nagovoril predsednik vlade Janez Janša.

6. 7. Sarajevo je obiskala številna delegacija Zveze borcev Slovenije in Vsedržavno združenje partizanov Italije (ANPI) iz Trsta. Skupaj z delegacijo ZB BiH so položili vence pri Večnem ognju na Titovi ulici. Nato so se odpravili še na

28. 6. Dan državnosti Slovenije smo obilježili svečano kao uvijek. U predivnom ambientu Bošnjačkog instituta, u prekrasnoj, vrlo akustičnoj dvorani je naš hor imao završni koncert sezone. Gosti koncerta su bili hor „Davorin Jenko“ iz Banja Luke i orkestar klasične harmonike „Sarajevo“ Srednje muzičke škole. Svi su bili zadovoljni sa koncertom. Najveći aplauz su doživjeli mladi harmonikaši sa svojom profesoricom i dirigenticom našeg hora Melitom Čičić. Poslije koncerta u hotelu Imzit je nastavljeno druženje uz večeru.

5. 7. Početkom jula je u Sloveniji tradicionalni susret pod nazivom „Srečanje v moji deželi“. Na ovaj dan se u Državnom zboru Republike Slovenije okupe predstavnici slovenske dijaspore. Na ovogodišnjem susretu su u dvije grupe raspravljali o „medgeneracijskom dijalogu“. U maloj dvorani je zasjedao „Parlament mladih Slovenaca u dijaspori.“ Čuli smo puno interesantnih izlaganja i mogućih rješenja. Za vrijeme odmora su nastupila djeca iz slovenskih koroških škola. Recital pod nazivom „Prezrena mladost“ posvećen 70 godišnjici izгона Slovenaca, je bio vrlo emotivan i nisu bile rijetke suze na licima posjetitelja. Poslije pauze došao je i premijer Janez Janša i pozdravio sve učesnike ovog skupa.

6. 7. Sarajevo je posjetila brojna delegacija Saveza boraca Slovenije i Vsedržavno udruženje partizana Italije (ANPI) u Trstu. Zajedno sa delegacijom SUBNOR-a BiH položili su vijenac kod Vječne vatre na

krajši ogled Sarajeva in se oglasili tudi v našem društvu ter nam podarili več kot 200 leposlovnih knjig v slovenskem jeziku.

23. 7. V okviru Baščaršijskih noči je nastopil tudi mlad, a širom Evrope in tudi dalje poznan, Oktet 9. Njihov nastop je spremljalo nekoliko naših članov; kasneje so se oglasili v društvu. Pogovarjali smo se o mogočem gostovanju pri nas v naslednjem letu.

23. 7. U okviru Baščaršijskih noči je došao i mladi, ali već poznati u Europi i šire „Oktet 9“.

Njihov nastup je pratilo nekoliko naših članova. Sljedećeg dana su kratko posjetili i naše društvo. Razgovarali smo i o mogućoj saradnji u 2013. godini.

6. 9. Slovensko društvo iz Kaknja je praznovalo 20-letnico ustanovitve. Na kratki, a prisrčni slovesnosti, so bili predstavniki vseh slovenskih društev iz BiH, prišel je tudi Aleš Selan iz Slovenije, vse zbrane je nagovoril tudi župan občine Kakanj.

6. 9. Slovensko društvo u Kaknju je slavio 20 godina postojanja. Na kratkoj, ali vrlo ugodnoj proslavi bili su predstavnici svih slovenskih društava u BiH, kao i g. Aleš Selan iz Urada za Slovence po svetu in zamejstvu iz Slovenije. Sve prisutne je pozdravio i gradonačelnik Općine Kakanj.

10. 9. Z vajami je ponovno začel naš zbor Camerata Slovenica, vaje bo imel dvakrat tedensko. Vodi ga naša dirigentka Melita, v svoji sredi pa smo lahko pozdravili tudi dva naša stara/nova pevca. In kar je tudi pohvalno, število mladih se ni zmanjšalo. Verjamemo, da bo uspešen že prvi nastop, ki bo 6. oktobra na srečanju zborov v Tuzli.

13. 9. Učiteljica Melita ima prvi informativni sestanek s tečajniki slovenskega jezika in kulture. Kot običajno bodo razdeljeni v začetno in nadaljevalno skupino, pouk pa bodo imeli ob četrtek.

10. 9. Naš hor Camerata Slovenica je počeo sa probama, koje će se održavati u ponedjeljak i srijedu. Vodi ga naša dosadašnja dirigentica Melita Čičić, a ove godine smo pozdravili i dvoje naših starih – novih pjevača. I što je vrlo dobro, broj mladih se nije smanjio. Tako će biti, u to smo uvjereni, dobar i naš prvi nastup 6. oktobra u Tuzli na Susretu horova.

13. 9. Učiteljica Melita Osmanagić ima prvi informativni sastanak sa polaznicima tečaja slovenskog jezika i kulture. Kao i do sad kandidati će biti podijeljeni u dvije grupe. Nastava će se održavati četvrtkom u 17 sati.

15. 9. Začel se je dopolnilni pouk slovenskega jezika za otroke. Prišli so skoraj vsi lanski učenci, pohvalno pa je, da smo v svoji sredi lahko pozdravili tudi dve novi učenki. Pouk bo potekal vsako soboto dopoldne in prav kmalu se bodo že začeli pripravljati na prve nastope.

29. 9. Društvo iz Breze je organiziralo tradicionalno druženje s člani iz Kaknja in z gosti. Srečanje je bilo v Ribiški koči blizu Breze. Udeležila sta se ga tudi delegat Cankarja in g. Bučar, predstavnik slovenske ambasade. Po prijetnem druženju z gostitelji sta nadaljevala pot v Zenico, kjer je potekal ustanovni sestanek njihovega „obnovljenega“ društva.

6. 10. V Tuzli je potekalo tradicionalno srečanje zborov iz Banja Luke, Sarajeva in gostiteljev. Letos je bilo to srečanje v organizaciji Zveze slovenskih društev „Evropa

15. 9. Započela je dopunska nastava slovenskog jezika za djecu. Došli su skoro svi prošlogodišnji učenici. Lijepo je vidjeti, da je grupa obogaćena sa dvije nove učenice. Nastava će se održavati svake subote prijepodne i uskoro će se pripremati i za prve nastupe.

29. 9. Društvo iz Breze je organiziralo tradicionalno druženje sa članovima Kaknja i gostima. Susret je bio u „Ribiški koči“.

6. 10. Ove godine tradicionalni susret horova se održavao u Tuzli. Učestvovali su horovi iz Banja Luke, Sarajeva i domaći hor „Slovenčice“ pod pokroviteljstvom Saveza slovenskih društava „Europa sad“. Sama priredba je organizirana u Kristalnoj dvorani hotela Tuzla, gdje su svi izvođači bili smješteni. Prije samog koncerta je naš ambasador nj. eksc. Andrej Grasselli otvo-

zdaj“. Sama prireditev je bila v kristalni dvorani hotela Tuzla, kjer so bili vsi pevci tudi nastanjeni. Pred samim koncertom je naš ambasador, nj. eksc. Andrej Grasselli, odprl razstavo domačih slikarjev in ostal tudi na koncertu.

Pred koncertom smo se sprehodili skozi Tuzlo, prijazna vodiča sta nam bila naša dirigentka Melita in Abdulah, ki je včasih živel v Tuzli.

Pohvaliti moramo tudi domači zbor „Slovenčice“, ki delujejo šele tri leta, a so skupaj z dirigentko pripravile odličen nastop.

Prav tako ne smemo mimo banjaluškega zbora in pa našega: Camerata Slovenica, ki je po izjavah nekaterih prisotnih „razred zase“ v pozitivnem smislu.

rio izložbu domačih slikara i bio prisutan i na koncertu.

Prije koncerta smo prošetali kroz Tuzlu, ljubazni vodiči su nam bili naša dirigentica Melita i Abdulah, koji je nekada živio u Tuzli.

Nastup je bio vrlo impresivan. Moramo pohvaliti domaći hor „Slovenčice“, koji djeluje tek tri godine, ali je ipak izveo odličan repertoar.

Isto tako ne smijemo ne spomenuti i odličan nastup banjalučkog hora, a naš Camerata Slovenica je opet otpjevao svoj repertoar vrlo temperamentno.

Bilo je lijepo i svi smo se zadovoljni vratili u Sarajevo.

6. 10. Spomnili smo se tudi svetovnega dneva učiteljev in ob tej priložnosti naši učiteljici izročili spominsko darilo.

13. 10. Tradicionalno druženje članov je potekalo v prostorih društva, kjer smo pripravili „domačo pogostitev“ – vsak prinese kakšno sladico, društvo pa poskrbi za pijačo in nekaj pite ter bureka. Zbralo se je večje število članov vseh starosti, za dobro voljo so skrbeli tamburaši in pa del zbora, ki mu je s kitaro pomagal naš Željko. V dobrem razpoloženju smo se zadržali do večernih ur.

19. 10. V sarajevski kinoteci so od 19. do 23. 10. potekali dnevi slovenskega filma. Slovesno je Dneve odprl ambasador, nj. eksc. Andrej Grasselli. Filmi so bili podnaslovljeni in so predstavljali nekatere „bisere“ slovenske filmske ustvarjalnosti. Na sami otvoritvi in tudi kasneje si je filme ogledalo lepo število naših članov.

20. 10. V društvenih prostorih je bilo srečanje državnega sekretarja g. Longarja, ki se je želel srečati s Slovenci v Sarajevu. Zbrali smo se člani Upravnega odbora in pozdravili g. sekretarja, Aleša Selana iz Ureda za Slovence po svetu, nj. eksc. Andreja Grassellija in atašeja g. Bučarja ter se zadržali v prijetnem razgovoru. Govorili smo o mogočih projektih v naslednjem letu in obljubil nam je vso mogočo pomoč, seveda v okviru proračuna, ki pa ne bo ravno visok.

6. 10. Sjetili smo se i Svjetskog dana učitelja i ovom prilikom našoj dugogodišnjoj učiteljici slovenskog jezika Meliti uručili prigodan poklon.

13. 10. Upriličili smo Druženje članova u društvenim prostorijama. Pripremili smo „domaču pogostitev“ – svi donesu po nešto, društvo se pobrine za piće, malo pite i bureka. Okupio se veći broj članova svih starosnih dobi. Za dobru volju su nam se pobrinuli tamburaši, a članovi hora su zapjevali uz pratnju Željkovih gitare. U dobrom raspoloženju smo se družili do večernih sati.

19. 10. U sarajevskoj Kinoteci su od 19. 10 do 3. 10. održani Dani slovenskog filma. Na svečanom otvaranju je bio prisutan nj. eksc. Andrej Grasselli koji je svojim govorom otvorio projekcije. Filmovi su imali i podnatpise i predstavljali neke „bisere“ slovenskog filmskog stvaralaštva. Na samom otvaranju i na sljedećim projekcijama je filmove pogledao i priličan broj naših članova.

20. 10. U društvu nas je posjetio državni sekretar, g. Longar, koji je imao želju da se sretne sa predstavnicima bh. Slovenaca u Sarajevu. Na susret su došli članovi Upravnog odbora. G. Longar, g. Aleš Selan iz Ureda za Slovence po svijetu, nj. eksc. Andrej Grasselli, Matija Bučar i slovenskim ataše sa članovima Odbora su se zadržali u vrlo ugodnom razgovoru. Razgovarali smo o mogućim projektima u godini 2013. i obećana je sva moguća podrška, naravno u okvirima proračuna, koji neće biti baš visok.

20. 10. Obiskali so nas književnici iz Slovenije, ki sodelujejo z založbo Goga iz Novega mesta in ki so zvečer nastopili na literarnem večeru slovenske književnosti v kinu Kriterion. Podarili so nam nekaj novih knjig iz svoje založbe. Na tem literarnem večeru je bilo tudi nekaj članov našega društva.

20. 10. V društvenih prostorih je bil sestanek Zveze „Evropa zdaj“. Udeležba je bila polnoštevna in sprejeli so nekaj važnih sklepov za delo v letu 2013.

20. 10. Tega večera je bil tudi sprejem v rezidenci nj. eksc. Andreja Grassellija, na katerega so bili vabljeni predstavniki vseh slovenskih društev iz BiH, tudi iz našega društva je bila na sprejemu številna delegacija.

20. 10. Tog dana je upriličen i prijem u rezidenciji nj. eksc. Andreja Grassellija, na kojeg su bili pozvani predstavnici svih slovenskih društava u BiH, kao i iz našeg društva.

29. 10. Naše društvo sta obiskala TV voditeljica Jasna Kuljaj in Feri Lainšček. Po njegovim knjigi je bil posnet film Nedotakljivi in ob premieri v Sarajevu so se oglasili tudi pri nas. Sekretar jim je opisal delovanje društva, dali smo jima nekaj izvodov našega almanaha Zora Cankarjeva in se dogovorili, da se ob priliki srečamo v Ljubljani in nam bo Jasna prijazna vodička pri ogledu mestnih znamenitosti.

30. 10. Tudi letos smo proslavili dan reformacije. Pripravili smo literarno-pesniški večer s književnikom, prevajalcem in glasbenikom, g. Klemenom Piskom. Moderator prireditve, ki se je odvijala v Mednarodnem centru za otroke in mladino na Grbavici, je bila Silvija Dervišefendić. Prireditev je bila dobro obiskana, udeležila sta se ga tudi predstavnik ambasade in predstavnik občine Novo Sarajevo za družbene dejavnosti.

20. 10. Posjetili su nas književnici iz Slovenije, koji saraduju sa Udrugom „Goga“ iz Novog Mesta i istog dana u večernjim satima nastupili u Kinu Kriterion, gdje se održavalo Veče slovenske književnosti. Društvu su poklonili i nekoliko najnovijih knjiga. Literarno večer je posjetilo i priličan broj naših članova.

20. 10. U SKD Cankar je održan sastanak Saveza „Evropa zdaj“. Na sastanak su došli predstavnici svih društava, članova Saveza i donijelo više važnih odluka za rad u 2013. godini.

29. 10. Naše društvo su posjetili TV voditeljica Jasna Kuljaj in Feri Lainšček. Po njegovom scenariju je snimljen film Nedotakljivi, čija je premijera održana u Sarajevu. Tom prilikom su posjetili i nas. Sekretar im je opisao rad društva, podijelili smo im nekoliko primjeraka našeg almanaha Zora Cankareva i dogovorili se, da se jednom sretnemo u Ljubljani, a Jasna će biti odličan vodič u razgledanju stare Ljubljane.

30. 10. Za Dan reformacije, značajan slovenski praznik, ove godine smo pripremili literarno poetsko večer sa prevodiocem i glazbenikom Klemenom Piskom. Priredba se odvijala u Međunarodnom centru za djecu i omladinu na Grbavici, a moderator je bila naša Silvija Dervišbegović. Na priredbu su pored naših članova došli i predstavnik Ambasade i predstavnik Općine Novo Sarajevo iz Odjela za društvene djelatnosti.

10. 11. V dopoldanskem času so nas obiskali predstavniki Društva za razvijanje prostovoljne dejavnosti Novo mesto z Branko Bukovec in harmonikarjem. Obdarili so otroke dopolnilnega pouka in skupaj z njimi zapeli nekaj ljudskih pesmi.

V delegaciji so bili še predstavniki Inštituta za slovenske migracije in za narodnostna vprašanja. Pogovor je potekal o intervjuju, ki je bil z našimi člani posnet poleti, a članek še ni bil objavljen. S predstavniki za narodnostna vprašanja pa smo se pogovarjali o temi za Cankarjevo tribuno naslednje leto.

10. 11. Vsakoletno srečanje oz. „martinovanje“ smo imeli tudi letos v hotelu Grand. To je slovenski ljudski običaj ob martinovem, 11. novembra. Po izročilu naj bi se takrat mošt spremenil v mlado vino. Prireditev je vedno dobro obiskana, hotel poskrbi za dobro večerjo, Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto z Branko Bukovec pa za živo glasbo in pecivo ter

seveda cviček. Na prireditvi je bilo okrog 120 ljudi, pelo in plesalo se je tako kot še nikoli. Izredno jim je bil všeč trio „Aufbiks“, ki je igral slovensko narodno, dalmatinsko in tudi moderno glasbo.

Na martinovanju smo imeli številno udeležbo slovenske ambasade, predstavnike društev iz Banja Luke in Zenice, domače člane z gosti in seveda tudi predstavnika slovenske policije kot podpora EU mejni policiji BiH.

10. 11. Prijepodne, za vrijeme dopunske nastave posjetilo nas je Društvo za razvijanje dobrotvorne djelatnosti sa Brankom Bukovec i harmonikašem. Darivali su djecu i uz pratnju harmonike zajedno zapjevali nekoliko narodnih pjesama.

U delegaciji su bili i predstavnici Instituta za slovenske migracije i nacionalna pitanja.

Razgovarali su o intervjuu, koji je bilo snimljen sa našim članovima ljeti, a članak još nije bio u časopisu. Sa predstavnicima za nacionalna pitanja smo razgovarali i o temi Cankareve tribine u 2013. godini.

10. 11. Kao svake godine organizirali smo već tradicionalni susret „Martinovanje“ u Hotelu Grand. Martinje je slovenski narodni običaj, koji se slavi 11. novembra. U ovo doba se mošt promjeni u mlado vino i s tim su završeni i radovi u vinogradima. Dolazi vrijeme uživanja i odmaranja. Priredba je uvijek dobro

posjećena. Hotel nam je pripremio odličnu večeru, Društvo iz Novog mesta sa našom Brankom na čelu živu glazbu, pecivo i naravno – Cviček. Na priredbi je bilo oko 120 gostiju, pjevalo se i plesalo tako kao nikada do sad. Svima se vrlo dopao trio „Aufbiks“, koji je svirao od slovenske narodne, dalmatinsku do moderne glazbe.

Došli su i brojni predstavnici slovenske Ambasade, gosti iz društava iz Banja Luke i Zenice, članovi Cankara sa gostima i član slovenske policije, koja radi kao podpora EU Graničnoj policiji BiH.

3. 12. Z dnevom odprtih vrat se vsako leto spomnimo rojstnega dneva našega velikoga pesnika dr. Franceta Prešerna. Letos smo na ta dan seveda na široko odprli vrata društva, da si obiskovalci lahko ogledajo naše delo, še posebej pa smo pripravili malo razstavo kreativnosti naših dolgoletnih članov, tako amaterskega slikarstva, fotografije in ročnega dela. Obisk je bil dober, gosti so bili presenečeni tako nad kvaliteto fotografij kot tudi nad slikami naših članov amaterjev.

3. 12. Dan otvorenih vrata društva održavamo svake godine u znak sjećanja na rođenja našeg najvećeg pesnika dr. Franca Prešerna. Ove godine smo Društvo otvorili našim posjetiteljima da pogledaju likovno stvaralaštvo naših dugogodišnjih članova - amatersko slikarstvo, fotografije i rukotvorine. Zadovoljni smo posjetom, a gosti su bili iznenađeni kvalitetom izloženih radova. Bili smo posječeni tokom cijelog dana, a najviše u popodnevnom satima, kad su nas posjetili i predstavnici naše Ambasade.

5. 12. Tudi letos Miklavž ni pozabil na naše otroke. Obiskal jih je v sredo, 5. decembra, v popoldanskem času. Vsi povabljeni otroci so prišli skupaj s starši in pričakali Miklavža. Ob prihodu jih je nagovoril in prosil, naj se tako kot doslej še naprej pridno učijo slovenskega jezika, naj berejo slovenske knjige. Otroci so sproščeno pristopili, ko jih je poklical, in se z njimi pogovarjal. Najbolj pogumni so mu tudi zrecitali ali zapeli kakšno pesmico.

Po končani delitvi daril so se še malo posladkali s keksi in sokom.

5. 12. I ove godine je Sv. Nikola došao među našu djecu, nije zaboravio na njih. Posjetio ih je u srijedu, 5. decembra u prijepodnevnom satima. Sva pozvana djeca su došla sa roditeljima dočekati Nikolu. Na početku ih je savjetovao i zamolio, da se i dalje uče slovenski jezik, čitaju slovenske knjige i razgovaraju na slovenskom jeziku. Djeca su bez bojazni prilazili Nikoli na njegov poziv i veselo se razgovarali s njim. Najopušteniji su mu i zapjevali pjesmicu.

Poslije podjele darova su se još malo zaslادili keksima i sokom.

15. 12. Letos je že drugič po vrsti naš zbor Camerata Slovenica nastopil na Napredkovem božićnem koncertu v dvorani občine Novi Grad. Nastupili so Mandolinski sastav otroškega doma Egipat Sarajevo, Tamburaški sastav „Zlatne žice“ iz Bugojna, naš zbor s štirimi pesmimi in Tamburaški orkester Lire iz Sarajeva. Ob tamburaših je nastopalo tudi več zelo dobrih solistov, med njimi tudi naša članica Milica. Dvorana je bila že po tradiciji prepolna in s koncertom so bili obiskovalci nadvse zadovoljni, aplavz je povedal vse.

Po končanem koncertu je bilo v pred-dverju še kratko druženje.

15. 12. Ove godine je već po drugi put naš zbor Camerata Slovenica nastupio na Napretkovom božićnom koncertu u dvorani Općine Novi Grad. Nastupali su: Mandolinski sastav dječjeg doma Egipat, Tamburaški sastav „Zlatne žice“ iz Bugojna, naš zbor sa četiri pjesme i Tamburaški orkestar „Lira“ iz Sarajeva. Uz tamburaše je nastupilo i više vrlo dobrih solistica i solista, među njima i naša Milica Bonar. Dvorana je bila kao i uvijek prepuna. Koncertom su svi bili vrlo zadovoljni, aplavz je pokazao sve.

Poslije koncerta smo imali još kratko, ali lijepo druženje u hodniku ispred dvorane.

Davor Rehar

Slike – to sem jaz

Davor Rehar je rojen v Sarajevu leta 1950. S slikanjem se ukvarja od leta 1968. Začel je kot karikaturist, vendar se je že leta 1970 aktivno preusmeril v slikarstvo. Svoje delo je intenziviral po vrnitvi iz Pariza leta 1977, kjer je bil na specializaciji v ENSPM-ju. Od leta 1992 pa vse do upokojitve leta 2010 je bilo slikarstvo njegova edina dejavnost.

Čeprav govorimo o Davorju – slikarju, moramo napisati zgodbo o njegovi družini.

»Moj oče Maksimiljan (Milan Rehar) se je rodil leta 1915 v Gradcu, v okraju Črnomelj, kot najmlajši od petih otrok. Preselili so se v Mokronog in nato v Mirno, kjer je končal osnovno šolo. Tam je še nekaj sledi o družini Rehar, saj je na spomeniku padlim borcem napisan tudi njegov brat Cene.

Leta 1935 se je prijavil za delo v Franciji, kjer je delal kot kinooperater, pot ga je kasneje vodila od Francije preko Nemčije in Avstrije; po koncu 2. svetovne vojne pa nazaj v domovino.

Kot kinooperater in kinomehanik je delal v Celju, kasneje pa je dobil zanimivo ponudbo iz Sarajeva, kjer bi delal kot kinomonter. V BiH je postavil na noge 90 kinodvoran, kar je velik prispevek k širjenju kulture in filmske umetnosti.

V Sarajevu je spoznal Elizabeto Turšič in leta 1948 sta se poročila. Stanoval je v centru mesta, kjer danes živim jaz s svojo družino. V zakonu sta se jima rodila dva otroka, sin Davor in hči Jadranka. Jadranka je poročena z Jasminom Jerlagićem in imata dve hčerki, Leo in Mašo.

Jaz, Davor, sem poročen s Slobodanko Kalaba in imava hčerko Ines, stomatologinjo. V zadnji vojni leta 1994 pa je naša družina doživela strašno tragedijo. V masakru na tržnici Markale, 5. februarja 1994, smo ostali brez našega Igorja, ki je tik pred vojno končal srednjo gradbeno šolo. Prostovoljno se je prijavil v vojsko za obrambo mesta, vendar je bil po nekaj mesecih razrešen vojaške službe zaradi slabega vida. Igor je, da bi zaslužil nekaj žepnine, začel kuhati kavo in jo raznašati po tržnici. Tistega dne je bilo lepo vreme in

mirno, brez granatiranja, zato je veliko ljudi odšlo na tržnico pogledat, kaj se da kupiti. Nenadoma – eksplozija! Sledila je strašna tišina, nato pa kriki ranjenih in drugih, ki so bili tam. Zaradi ene granate je umrlo 68 ljudi, med njimi tudi naš Igor, ki je bil najmlajša žrtev tistega dne. Izgubili smo sina, brata in vnuka. K nam so prihajali novinarji znanih televizijskih in radijskih hiš, tudi CNN. Tako smo dočakali konec vojne, tragedija, ki smo jo doživeli, pa je zaznamovala družino Rehar za vedno.

Sicer se ukvarjam s slikarstvom, vendar sem do leta 1991 izdeloval profile, to je tehnika rezanja s škarjami, ki se pravilno imenuje „silhouette“ po francoskem grofu De Silhouette.«

S to tehniko je poskušal tudi v rojstnem Sarajevu, vendar z njo ni dosegel niti najmanjšega uspeha.

»Potem sem se posvetil le slikanju in imel večje število razstav v BiH, pa tudi v tujini: na Madžarskem, Švedskem, Hrvaškem, v Sloveniji ...

Med zadnjo vojno sem se aktivno udeleževal v Zvezi Slovencev v BiH. Skupaj z drugimi Slovenci sem delal tudi pri pripravah in organizaciji dveh konvojev iz obkoljenega Sarajeva. Sodeloval sem tudi z UNPROFOR-jem, IFOR-jem, EUFOR-jem in Slovenskim kulturnim društvom „Cankar“. Z Dragom Bozjo sem v Sarajevu vodil Humanitarno društvo „Slovenka“. Od leta 1992 do 1994 se zelo veliko sodeloval na kulturnem in drugih področjih z ambasado Republike Slovenije v Sarajevu. Delal sem kot likovni in tehnični urednik časopisov „Novice“ in „Lastavica“ (17 števil, od tega 14 barvnih), ki so ju v BiH izdajali Slovenci. Oba časopisa smo pripravljali v obkoljenem Sarajevu in ju

pošiljali v tisk v tiskarno „Dela“. Lastavica je bila list za otroke, a je po vojni prenehala izhajati, ker je celoten projekt temeljil na donacijah, ki pa so po vojni presahnila. Novice so po vojni še izhajale, vendar so finančni problemi onemogočali reden tisk.

Glede na to, da naša mama ni govorila slovensko, se tudi midva s sestro nisva naučila kaj dosti slovenščine. Sicer slovensko zelo dobro razumem, moja hči pa je obiskovala pouk slovenskega jezika, ki je bil organiziran v društvu „Cankar“ v Sarajevu. Kot udeleženka tega pouka je imela tudi čast, da se je srečala s predsednikom Milanom Kučanom ob njegovem prihodu v Sarajevo. Ob tej priložnosti so mu podarili mojo sliko. Nekaj mojih slik pa so dobili tudi ambasadorji v Sarajevu, med njimi je bil Drago Mirošič, ambasador Republike Slovenije, v Sarajevu doajen diplomatskega zbora.

Moj oče Milan Rehar je vse do svoje smrti, 21. septembra 2007, v svojem 93. letu starosti živel v Sarajevu z dvema otrokoma in tremi vnuki. Nikoli se ni dobro naučil tukajšnjega jezika in že po nekaj besedah je lahko vsak uganil, da ni bil Slovenec. Ker mu je že odpovedoval sluh, je veliko bral in ko je počival, je reševal križanke. Ker pa ni dobro znal jezika, so bile njegove križanke polne „biserov“. Če mu je bila kakšna beseda predolga, jo je vseeno napisal, je pa v eno okence napisal dve črki. Tako je vedno rešil celo križanko, pa najsi je bilo pravilno ali ne. V Sarajevu so ga sprejeli s toliko ljubezni, ki je ne bi bil deležen niti njihov sonarodnjak. Sam pa je to povrnil z brezhibnim delom in s poštenim odnosom, zato je imel resnično veliko prijateljev. Pri svoji starosti je že preživel svojo generacijo. Živel je pri hčerki Jadranki in užival v vsej pozornosti, ki jo otroci lahko nudijo svojim staršem.

Življenje mu je dalo strašno priložnost, da je doživel in preživel tri vojne, prvo in

drugo svetovno vojno ter to zadnjo vojno v Bosni 1992 – 1995, v kateri je izgubil vnuka Igorja.

Sicer je bil gluh, a sem mu napisal, zakaj ga sprašujemo o njegovem življenju. Razveselil se je kot majhen otrok in dejal: „Pa koga še zanima star Slovenec v Bosni in Hercegovini?!“« (prevzeto iz knjige: Vera Kržišnik-Bukč, Slovenci v Bosni in Hercegovini).

Davor Rehar je 1. junija 1996 dobil dovoljenje za stalno prodajno razstavo na Trgu Fra Grge Martića v Sarajevu, v občini Stari Grad Po sedemnajstih letih lahko rečemo, da je to najdalj trajajoča razstava na prostem v Bosni in Hercegovini.

Od leta 1974 do 1991 je razstavljal in delal na prostem v Trogirju, Sarajevu - Ilidža, Dubrovniku, Primoštenu.

Od leta 1988 do 1992 je ustvarjal v AKUD likovnih umetnikov Sarajevo in razstavljal v Agenciji FISSA (Federation International of Selectart) na prostorih bivše države.

Je avtor štirih poštnih znamk Bosne in Hercegovine: prva od njih je bila „Nedelja dojenja u svijetu“, ki jo je UNICEF uporabil za plakat, zato se dandanes nahaja širom sveta v mnogih zdravstvenih domovih - za Mati in otroka.

Po vojni je ponovo aktiven in razstavlja v IFOR-ju, SFOR-ju, ameriški bazi Ilidža – Butmir, francoskem sektorju Letališča Sarajevo, nemški bazi Rajlovac ter na mednarodnih razstavah: Budimpešta (1997), Stockholm (1998), SetteFrance (1999), Ljubljana (2000), Most na Soči (2001), Ljubljana (2002), Ljubljana (2003).

Prešernov dan - slovenski kulturni praznik

SKD Cankarjeva Kulturni praznik

Zakaj je slovenski kulturni praznik že od leta 1945 ravno na Prešernov dan? To se nam zdi samoumevno. Če pa bi iskali razlago, je najbrž ni boljše od Župančičeve, izrečene že leta 1926 ...

»Jaz ne grem nikdar iz domovine, da ne bi vzel vsaj Prešerna s seboj, in vam, mladi prijatelji, morem samo svetovati: omislite si njegovo knjigo, poglobljajte se vanjo, in potem mi ni treba več reči, da se nikdar ne ločite od nje. Zakaj čim bolj se boste poglobljali v Prešernov svet, tem več lepote vam bo žarelo iz njega, tem več aktivnosti vas bo vabilo vedno in vedno k njemu. In ljubili boste Prešerna, kakor je vreden ta edinstveni duh.

Prešerna ljubiti, pa se pravi, ljubiti lepoto in resnico in pravico; ljubiti brez šovinizma in ljubiti človeštvo in vse narode brez hlapčevstva in poniževanja: enak z enakim.

Prešeren s svojo visoko knjigo, ki govori o bratstvu vseh narodov, nam je pridobil pravico, stati v krogu kulturnega človeštva kot majhen, a ne brezpomemben člen. Pomnite to vi, ki vas je usoda postavila na periferijo slovenstva.

Ljubiti Prešerna, se pravi, ljubiti svobodo misli in besede, svetovnega nazora in vere. Kdor se drži Prešerna, se drži prave mere in jasne harmonije, odmeta vnanji nakit, zavrača frazo in mu je samo do jedra.

Spoštovati Prešerna-pesnika in Prešerna-človeka, se pravi spoštovati človeško bedo in spoznati pomen in potrebo trpljenja za idejo. Prav pojmiti Prešerna, se pravi pojmiti sebe in vzeti svojo usodo nase, pa naj bo še tako bridka, jo preizkusiti do zadnjega grenca in jo premagovati v pokorni službi vseobčega življenja. Umetnik ne more biti vsak, človek pa, ki po svoje verno in vdano služi narodu in človeštvu, je lahko vsak najmanjši izmed nas.

Zato še enkrat: Ljubite Prešerna!«

Praznujemo ga 8. februarja. Vsako leto, že od 1. februarja 1945, ko je obletnico pesnikove smrti za praznik razglasilo predsedstvo Slovenskega narodnoosvobodilnega sveta.

Zakon o praznikih in dela prostih dnevih v Republiki Sloveniji, ki ga je leta 1991 sprejela Skupščina RS, vrh tega določa, da je Prešernov dan tudi dela prost dan; od takrat je med našim ljudstvom še bolj cenjen.

Najbolj pogosti načini, s katerimi smo ta praznik dejavno zaznamovali, so proslave in prireditve v kulturnih in drugih ustanovah, zlasti v šolah, objave v časopisju, posebne oddaje na radiu in televiziji ...

Glavni dogodek pa je vsako leto republiška (od 1991 državna) proslava, na kateri od leta 1947 podeljujejo Prešernove nagrade za dosežke v umetniškem (sprva tudi znanstvenem) ustvarjanju.

Prešernov dan smo v Sarajevu zaznamovali kar dvajset dni kasneje zaradi izrednih snežnih razmer. Zbrali smo se v lepem številu člani društva in njihovi sorodniki, organizatorji, predstavniki medijev (FENA, BHT1), g. veleposlanik, slikar Arnautović ter ostali obiskovalci. v kinu Kriterion. Predsednica SKD Cankar je pozdravila prisotne, nato sta Mateja in Davor predstavila praznik, sledil je koncert MPZ Camerata Slovenica, predstavitev almanaha Zora Cankarjeva in nazadnje ogled slikarske razstave Šefika Arnautovića ter druženje ob zakuski in pijači.

Arnautović Šefik je diplomirani pravnik. Rođen u Sarajevu 1939. godine. Slikarstvom se bavi od 1969. godine.

Izlagao je samostalno i na više kolektivnih i grupnih izložbi u zemlji i inostranstvu. Brojna djela nalaze se u privatnim kolekcijama. Član ULUBiH i Udruženja likovnih umjetnika HKD "Napredak".

MOĆ LINIJE U CRTEŽU

Poetsko u njegovim tuševima nije odnos već susret dva poetska izvorišta koji su se prepoznali i sjedinili u cjelinu. Može izgledati čudno da se to njihovo sjedinjenje desilo u crnini tuša - da je tuš postao ona blagotvorna snaga koje je mogla na sebe preuzeti takvu zahvalnost, i potom, iz sebe emanirati toplinu kao osnovni supstati poetskog. I to je osnovno čvorište u kojem se utjelovljuju ono što bismo mogli nazvati estetičkom komponentom tuševa Šefika Arnautovića.

Ali postoji još jedna komponenta kojom živi slika Šefika Arnautovića: to je unutarnji dinamizam, ritmička istina i duhovnog bića Šefika Arnautovića i predgrađa kao motiva njegove inspiracije. Šefik Arnautović nije tragalac, on ne propituje nove mogućnosti likovnog govora, ali ustrajno nastoji propitivati vlastite mogućnosti u različitim oblicima već standardiziranog likovnog jezika. On mijenja i tematski okvir u kojem je uspio dostići određen stepen svoje izražajnosti, ali mijenja i same tehnike. Koristio se u uljima, i određenim oblicima grafike, sada je i pred sebe postavio zadatak da provjeri svoje stvaralačke mogućnosti u crtežu, izvođenom u tušu.

Najbolje ostvarenje je postizao na onim eksponatima gdje je koristio široki trag svoga tuša, utapajući ga u integrativni prostor bjeline papira koja napušta svoju difuznost i nastoji svoju organizaciju usredsrediti oko linije. Linija jeste onaj energični zamajac koji budi pritajene energije bjeline papira koje počinju hitati toj liniji da nađu svoje novo duhovno određenje i svoju duhovnu kondenzaciju. Bjelina postaje dinamički faktor slike, linija njen kondenzat. Istina, umjetnik toj osnovnoj liniji dodaje pomoćne linije nastojeći nadvladati tzv. "horor vakui", strah praznog prostora, i time, ponekad narušiti ovu ravnotežu koja se, sama sobom, uspostavlja između širokog poteza tuša i bjeline papira.

Šefik Arnautović je pjesnik stvarnosti u kome plasticitet govorenja biva osnovna mjera estetičkog. Za jedno umjetničko djelo to je, ipak, dovoljno.

Vojislav Vujanović

Kulturno društvo Anton Stefanciosa Rogatec

Društvo sestavljajo štiri sekcije: tamburaška, folklorna, kvartet in pevski zbor. Rogatec je kraj, ki se nahaja v jugovzhodnem delu Slovenije. Leži na prehodu južnih obronkov vinorodnih Haloz v dolino zelenega Posotelja. Na tem majhnem področju, stisnjenim med Donačko goro na severu in reko Sotlo na jugu, se skrivajo drobni, a redki biseri narave, kulturne ter zgodovinske dediščine. Tukaj so se že v preteklosti križale pomembne prometne in trgovske poti. Prav ugodni legi na prehodu iz predalpskega v panonski svet gre zahvala, da se Rogatec s 700-letnimi trškimi pravicami uvršča med najstarejše trge na Slovenskem.

Tamburaška skupina

Že leta 1932 je v šoli pri Svetem Roku deloval tamburaški orkester pod vodstvom upravitelja šole Zdravka Sotoška. Od leta 1950 pa ima tamburaška skupina svoj sedež v Rogatcu.

Pod strokovnim vodstvom Borisa Kidriča s svojimi tamburicami razveseljujejo od leta 1997. V orkestru trenutno igra

25 članic in članov v starosti od 8. do 67. leta starosti. Letno izvedejo ogromno število nastopov po vsej Sloveniji in drugod. Letos praznujejo 80. letnico delovanja, zato so se odločili za izvedbo več koncertov po Sloveniji, svojo turnejo pa bodo pričeli v Sarajevu, kjer so združili moči s pevkama Kajo Humski in Nastjo Božak ter vokalno instrumentalno skupino Aplanz, ki letos praznuje 15. obletnico delovanja.

Folklorna skupina

Folklor ima v Rogatcu že dolgo tradicijo. Folklorna skupina v Rogatcu je bila ustanovljena leta 1983. Sprva je delovala v okviru osnovne šole v Rogatcu, kasneje pa je začela delovati kot sekcija KD »Anton Stefanciosa« Rogatec.

V letu 2002 so končali z etnološko raziskavo njihove občine, to je občine Rogatec, z vidika oblačilne in plesne kulture v preteklosti, in sicer pred približno 100 leti, ki sta jo vodili etnologinji Marija Makarovič in Jelka Pšajd. Glavne smernice raziskave so bile vsakdanji kmečki plesi, praznični kmečki plesi in trški plesi, vsi z dodanim oblačilnim videzom. Na ta način so dobili popolnoma avtohtone noše in nekaj plesov ter plesnih iger, značilnih samo za Rogatec z okolico.

V letu 2010 so se obogatili s prekmurskimi plesi in oblekami. V letu 2011 pa so pričeli z belokranjskimi plesi, v izdelavi imajo belokranjsko obleko, pri teh plesih jih bodo spremljali domači tamburaši.

Skupina je zelo uspešna na vsakoletnih revijah odraslih folklornih skupin, ki jih organizira Javni sklad za kulturne dejavnosti RS, in tako so se v letu 2009 uvrstili na državno revijo folklornih skupin v Beltincih pod sloganom »Le plesat me pelji«. Leta 2010 so bili izbrani, da kot predstavniki Slovenije nastopajo na državni reviji folklornih skupin Hrvaške.

Trenutno v skupini pleše 10 plesnih parov, v starosti od 14 do 40 let, pod strokovnim vodstvom Rastka Samca iz Maribora.

Cankarjeva tribuna 2012

V Ovalni dvorani mestnega sveta Sarajeva organizirali javno tribuno z naslovom "Slovenci izven Slovenije v enotah NOB" z gostom iz Slovenije g. Milanom Gorjancem in domačo gostjo Marijo Dolinšek-Divčič. Predstavitev omenjene teme je bila zelo zanimiva za poslušalce, še posebej pa je treba pohvaliti oba gosta, ker sta se zelo dobro pripravila na to temo. Na koncu se je tudi poslušalstvo vključilo v debato.

Koncert mešanega pevskega zbora Planika iz Zrenjanina in tamburaške skupine Lira

Drugi dogodek v sklopu Cankarjevih dnevov, in sicer koncert zbora Društva Slovencev Planika iz Zrenjanina ter domače tamburaške skupine Lira. To je bilo prvo druženje s Slovenci iz Zrenjanina. Pred samim koncertom smo jih peljali na "čevape", da so se po dolgi poti malce okrepcali, in jim pokazali Bašaršijo, nad katero so bili navdušeni. Nekateri so bili prvič v Sarajevu.

Otvoritev koncerta je speljala tamburaška skupina Lira. Potem pa so vaje v svoje roke prevzeli pevci iz Planike. Nizali so pesem za pesmijo tudi ob spremljavi instrumentov in vselej jih je gledalstvo nagradilo z bučnim aplavzom. Na koncu smo se zahvalili gostom iz Zrenjanina, jim predali simbolično darilo ter nadaljevali druženje z njimi v predverju dvorane. Še enkrat hvala slovenskemu društvu Planika, popestrili so prvo vročo soboto letos v Sarajevu.

O Društvu Slovencev Planika

Pripadniki slovenske skupnosti v Zrenjaninu so ustanovili Društvo Slovencev "Planika" iz Zrenjanina in so ga registrirali oktobra 1. 2001. Trenutno Društvo šteje približno 180 članov in deluje kot neprofitno in nepolitično združenje občanov. Cilj Društva je povezovati člane Društva in ohranjati slovensko nacionalno in kulturno tradicijo, negovanje slovenskih običajev in navad, jezika in kulture. Za to pa so nam nujno potrebni stiki s Slovenci iz R Slovenije, prav tako pa tudi z ostalimi društvami Slovencev..

Društvo Slovencev "Planika" ima dopolnilno šolo slovenskega jezika, ki jo finančno in strokovno podpira Ministrstvo za šolstvo in šport R Slovenije.

Društvo organizira druženja enkrat na mesec (vsako prvo sredo v mesecu) za vse člane Društva tako, da se vrti slovenska glasba, imajo videoprezentacije, predavanja o umetnosti, zdravstvu, turizmu, ali pa programe, ki so pripravljani s strani članov Društva. Prav tako vabijo goste z različnih področij.

V Društvu potekajo aktivnosti v zvezi s pripravo projektov za organiziranje različnih kulturnih in športnih dogajanj.

Društvo ima pisarno, ki je popolnoma opremljena in omogoča nemoteno delo Društva.

Društvo organizira redno dežurstvo v pisarni, in sicer dvakrat tedensko.

Društvo je ustanovilo pevski zbor "Planika".

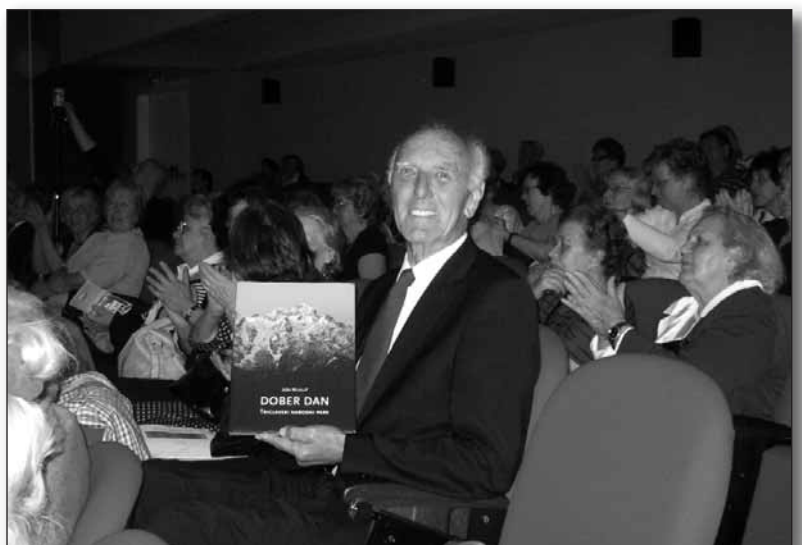
Nastop KPD Bazovica Z Reke

Četrti dogodek v sklopu Cankarjevih dnevov, in sicer nastop naših dolgoletnih prijateljev KPD Bazovica z Reke. Kot večino drugih gostov smo jih dan prej pričakali pred hotelom, jih pozdravili in se dogovorili še zadnje podrobnosti za naslednji dan. Gostje so še pred večerjo naredili kratek izlet na Vrelo Bosne. Naslednje jutro po zajtrku pa jih je naš član popeljal na ogled glavnih znamenitosti mesta. Opoldne so Rečani vsi dobre volje primarširali na sedež društva, kjer smo jim organizirali kosilo. Treba je pohvaliti gostinsko ekipo SKD Cankar, ki je v slabih desetih minutah postregla štirideset gostov. Po kosilu so gostje ob kitari zapeli nekaj pesmi, potem pa odhiteli v hotel, da se pripravijo za nastop.

Že pol ure pred nastopom je bila dvorana v Međunarodnem franjevačkem študentskem centru skoraj nabito polna. Prireditve so se udeležili tudi člani

slovenskega društva iz Kaknja. Po kratki predstavitvi nastopajočih se je začela prireditev, ki je bila hkrati del manifestacije "Dani Kantona Sarajeva". Za pozdrav gostom je naš zbor Camerata Slovenica odpel tri pesmi, potem pa so gostje prevzeli vajeti v svoje roke. Predstavili so se s folkloro (istrski, belokranjski in prekmurski plesi), z zborom ter recitalom ob klavirski spremljavi. Na koncu smo si predali simbolična darila in nadaljevali druženje v predverju dvorane. Ob dobri kapljici je ponovno zadonela pesem, nekateri pa so celo zaple-

sali. Vzdušje je bilo enkratno. Ko se je začelo mračiti, smo se počasi poslovili in oboji upali, da bo tako veselo tudi čez slab mesec na Reki, ko naš zbor Slovenica Camerata vrača obisk.

KULTURNO PROSVETNO DRUŠTVO BAZOVICA

Jeseni leta 1947 se je skupina rojakov zbrala v skromni sobici z eno samo željo, ohraniti in občutiti delček domačega kraja tudi v mestu, kamor jih je pripeljala usoda. Takoj so se odločili tudi za ime društva, "Bazovica", v spomin na slovensko vas pri Trstu, kjer so padle prve slovenske žrtve fašističnega nasilja.

Naloga društva je, da vzpodbuja, pomaga in razvija:

- ohraniti in negovati identiteto Slovencev na Reki in Hrvaškem;
- ohraniti in negovati slovensko samozavest in slovenski jezik;
- ohraniti in negovati slovensko kulturno dediščino;
- ohraniti dobre in prijateljske odnose s hrvaškim narodom.

Dejavnost:

- vzpodbuja medsebojno spoznavanje in druženje;
- neguje društvene in kulturne vezi s Slovenijo;
- organizira učenje in izpopolnjevanje slovenskega jezika, običajev in tradicij, kulturne dediščine ter kulturno-zgodovinskih vrednot;
- prireja razne oblike pomoči in obveščanja;
- organizira kulturna, znanstvena in strokovna srečanja, sodeluje na tribunah, manifestacijah in drugih oblikah druženja in združevanja;
- vzpodbuja in razvija slovensko kulturno dejavnost z gledališkimi, glasbenimi in folklorno-plesnimi prireditvami, razstavami, oblikovanjem knjižnice in z obnovo knjižne zbirke, organiziranjem literarnih večerov in predavanj.

Šahovski turnir 2012

Zadnji dogodek v sklopu Cankarjevih dnevov letos, to je šahovski turnir. Udeleženci turnirja so bili člani Šahovskega kluba Željezničar, ŠK Napredak in člani SKD Cankar, navzoča je bila mednarodna sodnica ga. Mirjana Barbić. Celoten dogodek se je odvijal v prostorih društva. Igralci so bili razdeljeni v dve skupini: A skupina – eminentni igralci, velemojstri in podobni ter

B skupina – amaterji. A skupina je takoj začela z resno igro, B skupina pa je začela šele po kitarski uverturi. Turnir je potekal v prijateljskem vzdušju, čeprav se večina tekmovalcev pozna od prej kot zagriženi rivali. Po koncu turnirja smo tekmovalce pogostili in objavili rezultate. Trije najboljši v A skupini so dobili diplome in praktična darila, ostali pa zahvale za sodelovanje na turnirju. Še posebej moramo pohvaliti naša dva člana, in sicer Gorana Gliho za osvojen 2. mesto in Ivana Miloševića za osvojen 3. mesto v B skupini.

Jubilarni XX teniski Memorijal "Jan Doršner" 2012. Proljetno cvijeće za palog borca

Na prijelaznom peharu našim ponajboljim teniserima upisanim od ratne 1993. pridružili su se kao pobjednici Dea Herdželaš i Nerman Fatić

Prvi seniorski teniski turnir u 2012. prema Kalendaru TSBiH jubilarni XX Memorijal "Jan Doršner", u sklopu obilježavanja Cankarevih dana SKD Cankar Sarajevo i u tehn. organizaciji TT Iskra Teen održan od 21. - 22. 4. pod balonom na Koševu osvojili su talentirani juniori rođeni nakon održavanja prvog Memorijala u opkoljenom Sarajevu ratne 1993.

Ispred sedam seniorki pobijedila je Dea Herdželaš (TA Head Vogošća) u tri seta sa 6:3, 4:6, 6:3 Marijanu Novaković (TK Sloboda Novi grad).

U konkurenciji dvadeset seniora Nerman Fatić (TK Junior Hadžići) pobijedio je sa 6:3, 6:3 svog trenera Zlatana Kadrića (TK Bosna Sarajevo), osvojio prije-

lazni pehar i time nagovijestio uspješne nastupe na predstojećoj seriji Futures turnira u BiH.

Tokom dvadeset godina održavanja turnira od 1993. godine u postolje prijelaznog pehara, a koji je donirao Janov matični SK Željezničar, upisana su imena pobjednika - naših ponajboljih tenisera od kojih su neki s uspjehom nastupali ili nastupaju za Davis Cup i Fed Cup reprezentaciju BiH i u ITF konkurenciji: Aldin Šetkić, Mirza Bašić, Ivan Dodig (sada hrvatski reprezentativac), Zlatan Kadrić, Vedran Begović, Petar Danolić, Haris Bašalić, prošlogodišnji pobjednik Ismar Gorčić i dr. Najbolja seniorka BiH Mervana Jugić osvajala je titulu četiri puta.

Jan Doršner (1969 – 1992) je bio svestrani i uspješni student III godine Mašinskog fakulteta slovenskog porijekla, član reprezentacije BiH u alpskom skijanju, teniser i sarajevska raja. Poginuo je 2. decembra 1992. u Azićima kao pripadnik diverzantsko-izviđačkog voda Armije BiH na prvoj liniji odbrane, gdje obližnja ulica nosi njegovo ime. Jan je jedan je od stotinjak mladih boraca koji su sa nedostatnim naoružanjem i svojim životima tih tmurnih decembarskih dana zaustavili nadiranje Mladićevih tenkova prema Stupskoj petlji.

Vrhovna sudinica ispred TS BiH Hana Mehmedagić i TK Iskra teen su tokom turnira uspješno saradivali s Agencijom za antidoping kontrolu BiH čija je ekipa testirala najbolje učesnike i nakon napornih mečeva uzimala im uzorke krvi i dr.

Memorijalni turnir, uz SKD Cankar, tradicionalno pomažu Ministarstvo kulture i sporta KS, Kantonalni stambeni fond, Comprex doo i juvelirnica Sofić kako bi se za osam prvoplasiranih u obje konkurenciji obezbijedio nagradni fond u visini od 2.000 KM i pozlaćene medalje sa siluetom grada Sarajeva.

Na adresu organizatora stizale su e-mail poruke podrške učesnika: "... hvala na profesionalnoj organizaciji ovog turnira ... biti pobjednik Memorijalnog turnira je velika čast, jer šampionska titula na ovom turniru znači više nego mnoge druge titule ..."

Prvog dana turnira članovi Počasnog odbora i UO SKD Cankar, sportski prijatelji i obitelj položili su proljetno cvijeće na grob palog borca na groblju u naselju Koševo.

Z. D.

Slovinci u Narodnooslobodilačkoj borbi na području Bosne i Hercegovine

Došlo je vrijeme kada fašizam ponovo oživljava, a antifašistička borba ponovo postaje aktuelna i bitna. To nas vraća u prošlost, u vrijeme Drugog svjetskog rata i velikog antifašističkog pokreta u našim krajevima. To nas podsjeća na Narodnooslobodilačku borbu u kojoj su uzeli učešća svi narodi sa ovih prostora, a među njima i veliki broj Slovenaca. Slovenci su učestvovali u NOB-i u Sloveniji, ali i u svim drugim južnoslavenskim krajevima. I u Bosni i Hercegovini u NOB-i je bilo dosta Slovenaca i ovom prilikom podsjetit ćemo se na njih.

U ovom izlaganju iznijet ću neke crtice o Slovincima učesnicima NOP-a i NOB-e u Bosni i Hercegovini. Naglašavam crtice, jer potpunih podataka nema, nisu sačuvani. No zna se da je najveći broj Slovenaca u Bosni i Hercegovini, kako onih koji su tu stalno življeli tako i onih deportovanih 1941. godine, bio antifašistički opredjeljen i da su u velikom broju učestvovali u Narodnooslobodilačkom pokretu (NOP) kao ilegalci u gradovima i u Narodnooslobodilačkoj borbi (NOB) kao partizani. Bili su dobri borci i dosta ih je izginulo u toj borbi, a pošto se zna da su u Bosni i Hercegovini u to vrijeme bile najveće vojne operacije i borbe onda je doprinos Slovenaca – partizana bio velik.

Da bi shvatili zašto su se Slovenci u Bosni i Hercegovini uključili u Narodnooslobodilačku borbu moramo se prisjetiti nekih činjenica. Krajem 19. i početkom 20. stoljeća u Bosnu i Hercegovinu dolazi veći broj Slovenaca od kojih su većina bili radnici i zanatlije. Oni su se sa drugim domaćim i stranim radnicima uključili u radnički pokret i njegove akcije. Produkt radničke aktivnosti bilo je formiranje Delavskog kulturnog društva Ivan Cankar, 1934. godine, čiji su osnivači bili Marijan Telatko - kovinostrugar i Josip Pastorek - knjigovezac, istaknuti radnički aktivisti. Na tradiciji toga radničkog i antifašističkog pokreta u Drugom svjetskom ratu formira se glavni antifašistički pokret - NOB, u kojoj su uzeli učešća i Slovenci u Bosni i Hercegovini.

Antifašističkom opredjeljenje Slovenaca u BiH doprinjele su i dvije deportacije iz Slovenije u Bosnu i Hercegovinu. Prvo su 1940. godine deportovani iz Slovenije u logor u Bileći istaknuti slovenski komunisti i antifašisti: Dušan Kermavner, Nace Kralj, Oskar Kovačić, Franc Benedičič, Ivan Kese, Franc Umek, Milan Apih, Štefan Kovač, Peter Koren, Mirko Košir, Aladar Kardoš, Peter Šprajc, Ivan Kreft, dr Lojze Mihelčič, Lojze Očepek, Lojze Kohkraut, Rudi Čačinovič, Vili Mauer, Stane Bajuk, Anica Vipotnik, Angelca Dove Očepek, Pepca Kardelj, Vencelj Perko. Oni su u Bileći bili zatočeni u vrlo teškim uslovima, ali su sa ostalim antifašistima Jugoslavije, prošli odličnu školu antifašizma, koja im je bila vodilja u ratnim danima i u NOB-i. Većina bilečkih deportiraca – Slovenaca bili su organizatori i glavni rukovodioci NOB-e i dosta ih je izginulo u toj borbi.

Druga velika deportacija Slovenaca u Bosnu i Hercegovinu bila je u ljeto 1941. godine kada je oko 10.000 Slovenaca deportovano u bosanskohercegovačke gradove. Daleko od domovine i pošto su na svojoj koži osjetili okrutnost fašizma prognani Slovenci, većinom i od ranije antifašisti, okrenuli su se antifašističkom pokretu i uključili u Narodnooslobodilačku borbu.

Navest ću samo neke primjere učešća deportovanih Slovenaca u antifašističkoj borbi. Obitelj Dornik je 1941. deportovana iz Laškog u Brezu. Prihvatili su ih Slovenci koji su ranije življeli u Brezi, a ing. Gliha ih je uključio u NOP, te je otac Franc Dornik otisao u partizane u Visočko-fojnički odred.

Obitelj Lednik deportovana je iz Maribora u selo Razboj u Lijevču polju. Otac Miloš Lednik, učitelj, bio je politički aktivan, kandidat za KP Slovenije. Po dolasku u Bosnu on i supruga odmah se uključuju u NOP. Po zadatku NOP-a jedno je vrijeme djelovao u domobranskim redovima, a zatim sa cijelom obitelji odlazi u partizane. Supruga je bila partizanska učiteljica, a on je bio borac 11. krajiške brigade, zatim u 53. srednjobosanskoj diviziji i u 19. srednjobosanskoj brigadi. Rat je završio sa činom poručnika.

Obitelj Pirc je deportovana iz Maribora u Banja Luku. Cijela obitelj je bila uključena u NOP. Sinovi Peter i Pavle 1942. godine odlaze u partizane, a otac Anton je 1943. ubijen u Banja Luci.

Srečko Grušovnik je deportovan sa obitelji iz Zgornjeg Radvanja u selo Čipulić kod Bugojna. Tu se uključuje u NOP, a zatim 1943. odlazi u partizane, u Kupreški odred. Kasnije je formirao i rukovodio kulturološkom ekipom u krajiškim brigadama.

Venčeslav Erzetič je deportovan iz Zgornjeg Krapja kod Ljutomera u Bresku, gdje se povezao sa NOP i 1944. godine odlazi u Visočko-fojnički odred, a zatim u 7. krajišku brigadu.

Obitelj Sever deportovana je iz Maribora u Kiseljak kod Žepča. Sinovi Vlado-Lado i Edvard ubrzo su otišli u partizane. Majku i kćerke Justu i Danicu su zbog toga hapsili, pa je po izlasku iz zatvora Danica sa 14 godina otišla u partizane.

Obitelj Kos je deportovana iz Lenarta u Gračanicu. Asta Kos se kao učenica povezala sa NOP-om te 1943. godine odlazi u partizane, u 2. krajišku brigadu.

Janko Žurman je sa obitelji deportovan iz Rogaške Slatine u Junuzovac (Kočićevo) u Lijevču polju, gdje je radio kao učitelj. Preko učitelja Miloša Lednika povezuje se sa NOP-om i ilegalno djeluje do 1943. kada zbog bolesti odlazi u Hrvatsku. Godine 1944. odlazi u partizane u 10. zagrebački korpus.

Justin Uršič je sa obitelji prvi put deportovan 1934. godine iz Primorske u Maribor, a drugi put 1941. iz Maribora u Travnik. Tu su se odmah uključili u NOP, ali u maju 1942. moraju bježati u Žepče, gdje nastavljaju djelovati u NOP-u. U tom kraju osim obitelji Uršič u NOP-u su djelovale i druge slovenske obitelji: Slak, Sever, Jesk i Kopitar.

Obitelj Šuštar je deportovana iz Maribora u Mostar. Prije deportacije otac Ivan Šuštar bio je uhapšen zbog političkog djelovanja. Po dolasku u Mostar otac Ivan se zapošljava u rudniku te se preko drugova rudara povezuje sa NOP-om, a zatim se uključuju i sinovi Radoslav-Rado i Bogomir-Miro. Godine 1944. Rado odlazi u partizane gdje je teško ranjen i izgubio je ruku. Za partizanske zasluge Rado je odlikovan Medaljom za hrabrost.

Ovo su samo neki primjeri velikog doprinosa Slovenaca deportovanih 1941. godine iz Slovenije u Bosnu i Hercegovinu.

Ovom prilikom navest ću i primjere antifašističke borbe u Sarajevu, Banja Luci i Tuzli, a takvog djelovanja bilo je i u drugim dijelovima Bosne i Hercegovine gdje su življeli Slovenci.

Do Drugog svjetskog rata u Sarajevu su življeli Slovenci uglavnom visokokvalifikovani stručnjaci i radnici progresivno orijentirani. Poslije okupacije 1941. godine povećao se broj Slovenaca u Sarajevu dolaskom stručnjaka koji su radili u unutrašnjosti Bosne. Osim njih u julu 1941. stiže grupa od 260 Slovenaca koji su nasilno deportovani. I starosjedioci Slovenci i novopridošli uglavnom su bili antifašistički opredjeljeni, pa se zajednički organizuju u NOP-u. Tome doprinosi i dolazak Augusta Batagelja, rodnom iz Kamnja kod Ajdovščine, koji je 1929. godine pobjegao iz Italije u Jugoslaviju i od 1936. se uključio u radnički pokret. On u junu 1941. godine dolazi u Sarajevo kao član Mjesnog komiteta KP Sarajevo sa zadatkom organizovanja NOP-a. Odmah se povezuje sa

radničkim i antifašističkim aktivistima, među kojima je i dosta Slovenaca, preko kojih Batagelj organizuje NOP. Spomenut ću samo neke od njih: Marijan Telatko, Franjo Vodopivec, Anica Ropert, Marija Grmek, Bogdana Podgornik Danica, Adolf Obersnel, Franjo Grzelj, Stefanija Kostič, Darinka Breclj, Anton Care, Jože Buncar, Nande Kavčič, Nedoh Jože. Koliko je još sarajevskih Slovenaca bilo u NOP-u ne zna se tačno. Neki su bili na direktnim ilegalnim vezama sa najvišim rukovodiocima NOP-a i NOB-e kao naprimjer ilegalna veza prof. Maksa Kovačiča i Adolfa-Dolfija Slokara sa Vladimirom Perićem Valterom, najistaknutijim rukovodiocem NOP-a Sarajeva. Takođe treba reći da nije evidentirano ni ko je i koliko sarajevskih Slovenaca učestvovalo u NOB-i u partizanima.

Banja Luka i njena okolina imali su jaku tradiciju radničkog i demokratskog pokreta, koja se u danima Drugog svjetskog rata pretvorila u vrlo jak antifašistički pokret. Slovenci su u tom pokretu čak imali vodeću ulogu. Tako je Branko Babič – Slovenac, Trščanin, koji je zbog svog antifašističkog djelovanja 1930. godine protjeran iz Italije, 1941. godine bio sekretar Mjesnog komiteta KP u Banja Luci. On je uključio veliki broj Slovenaca u NOP tako da su činili jezgro ilegalnog pokreta u Banja Luci. Zbog opasnosti od hapšenja Branko Babič u julu 1941. odlazi na područje Kozare i Podkozarja, gdje kao član Okružnog komiteta KP i štaba Odreda učestvuje u formiranju prvih partizanskih jedinica. I na tom području radi na uključivanju Slovenaca u NOB-u, a u jesen 1942. sa skupinom oficira NOV-e odlazi u Sloveniju kao kadrovska pomoć slovenskoj vojsci.

Branka Babiča je kao sekretara MK KP Banja Luka zamjenio njegov rođak Dušan Bole. Obitelj Bole se pred okupaciju preselila u Banja Luku i svi; otac Franc, majka Marija, te djeca Dušan, Saša, Abina i Milena su bili aktivisti naprednog pokreta prije rata, a u Banja Luci su nastavili vrlo aktivno djelovati u NOP-u. Na početku rata u Banja Luci i okolini bilo je oko 2000 Slovenaca i većina je bila uključena u NOP ili je otisla u NOB, u partizanske odrede.

Spomenut ću neke od učesnika NOP-a i NOB-e u Banja Luci i okolini.

To su obitelji: Ambrožič, Meman, Babič, Benigar, Korze, Bole, Stokelj, Zadnik, Mihovič, Novak, Krajnik, Majcen, Miklavec, Mrmoljan, Batagelj, Zibret, Mrak, Valenčič, Vadun, Vizin, Cekada, Fatur, Logar, Pipan, Bučik, Gantor, Štandeker, Herkov. Zatim neki pojedinci: Andrej Hrščak, Alojz Štandeker, Franc Bole, Anton Pegan, Jože Lazar, Stanko i Milena Korze, Stefan Oblokar, Franjo Godec, Drago Škulj.

To su samo neki od mnogobrojnih Slovenaca Banja Luke i okoline koji su učestvovali u Narodnooslobodilačkoj borbi. A koliki je bio značaj i doprinos Slovenaca u Banja Luci i okolini govori i podatak da je 1943. godine u Banja Luci formiran odbor Osvobodilne fronte kao odraz slovenske antifašističke svijesti.

Tuzla i okolina, kao izrazito rudarski i radnički kraj bili su središte radničkog i antifašističkog pokreta, kako u godinama između dva rata tako i u vrijeme Drugog svjetskog rata. Mnogobrojni su Slovenci koji su učestvovali u NOP-u i NOB-i na tom području, ali navest ću kao primjer obitelji Lebečnik čija je sudbina slična sudbini drugih obitelji. Obitelj Amalije Lebečnik, rodom iz Škofje Loke, u godinama pred Drugi svjetski rat se nastanjuje u Simin Hanu kod rudnika Kreka u okolini Tuzle. Tu ona i njeni sinovi nastavljaju djelovati u radničkom i antifašističkom pokretu. Nakon okupacije 1941. godine, cijela njena obitelj aktivno sudjeluje u ilegalnom NOP-u te njihova kuća postaje centar za prijem kurira i slanje svih oblika pomoći partizanskim jedinicama. Godine 1942. Amalija je uhapšena i poslije strašnih mučenja, ubijena zajedno sa sinom Andrejom. Muž joj je deportovan u Jasenovac i ubijen, a sinovi Tomas – Maks i Albin otišli su u partizane gdje je Albin poginuo.

Ovo izlaganje je samo mali doprinos izučavanju dijela historije Slovenaca u Bosni i Hercegovini, međutim nameće se pitanje ozbiljnijeg istraživanja ove teme kako bi se sačuvala od zaborava istina o tom periodu.

Marija Dolinšek – Divčić

Susreti škola dopunske nastave slovenskog jezika iz BiH

Djeca koja pohađaju dopunsku nastavu na slovenskom jeziku u gradovima BiH, drugog vikenda mjeseca juna su se susrela u Prijedoru, gradu u kojem djeluje Društvo Slovenaca „Lipa“.

Ovo je već 13. susret ovakve vrste, a predstavlja zajednički projekat Saveza slovenskih društava u BiH „Europa sad“ ,

koji je finansijski izveden pod pokroviteljstvom Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu Republike Slovenije (Ured za Slovence u prekograničnim područjima i u svijetu Republike Slovenije). U organizacionom i sadržajnom smislu, susret su realizirale učiteljice dopunske nastave u slovenskim društvima u BiH, uz aktivno učešće učenika.

Sistem organiziranja nastave slovenskog jezika u našoj zemlji izvrstan je primjer kako matična država brine za očuvanje govora i kulture u državama u kojima u većem broju žive njeni iseljenici. U Bosni i Hercegovini dopunska nastava slovenskog jezika može se pohađati u osam gradova: Sarajevo, Kakanj, Banja Luka, Slatina, Tuzla, Doboj, Teslić i Prijedor. Ovu djelatnost finansijski, stručno i kadrovski organizira Ministarstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport Republike Slovenije (Ministarstvo obrazovanja) u saradnji sa Zavodom za školstvo Republike Slovenije. Nastava se organizira jednom sedmično, a polaznici na kraju školske godine polažu ispit. Po potrebi, Slovenija u određeno područje šalje svoje pedagoge (kao što je slučaj sa učiteljicom Valentinom Gradič koja drži nastavu na području Republike Srpske), odnosno angažira lokalne stručnjake za izvođenje nastave (npr. u Sarajevu i Kaknju predaje Melita Osmanagić, a u Tuzli Slavica Pavlović).

Na susretu u Prijedoru okupilo se stotinjak djece iz gore navedenih gradova koja su kroz igrokaze, pjesme i ples pokazala stečeno znanje, a nakon zvaničnog programa, druženje nastavila kroz 'Igre bez granica'.

Događaju su prisustvovali Matjaž Longar, državni sekretar Republike Slovenije, te Aleš Selan, predstavnik Ureda za Slovence u prekograničnim područjima i u svijetu.

Na konstataciju kako je organiziranost Slovenske nacionalne manjine u BiH i briga koju dobijaju od strane matice dobar primjer ostalima, državni sekretar Longar je rekao: "Najljepša hvala za tu tvrdnju.

Drago mi je da je među Slovencima u Bosni i Hercegovini zapažena ta posebna briga koju država gaji prema svom iseljeništvu širom svijeta. Mi im želimo pomagati i pružati podršku u njihovim naporima da očuvaju jezik i kulturu. Radi se o svojevrsnom „univerzalnom Slovenstvu“ – povezivanju na području umjetnosti, kulture i gospodarstva,

potpuno izvan geopolitičkih razmišljanja. S obzirom da sam dvadeset godina u diplomatiji, često sam imao priliku obilaziti Slovence u svijetu, ali nisam do sada imao priliku upoznati i rad u Bosni i Hercegovini. Veoma prijatno sam iznenađen programom koji je su pripremile škole dopunskog programa i svim učenicima i njihovim pedagoginjama iskreno čestitam i želim još puno uspjeha u budućnosti”.

Gospodina Aleša Selana najprije smo pitali o broju slovenskih građana koji žive izvan granica. ” Taj broj se ne može precizno utvrditi, s obzirom na različite parametre, kakvi su npr. popisi stanovništva. Kako u mnogim državama popisi nisu toliko uređeni, mi smo ovisni od naših procjena, a one kažu da oko 500.000 takvih ljudi živi izvan granica Slovenije. To je oko 20% cjelokupnog slovenskog nacionalnog tijela i u tome i leži razlog

da država poprilično vodi računa o svojim građanima po svijetu. Zvanično Slovence koji žive izvan granica dijelimo na autohtone stanovnike u susjednim državama – koje nazivamo „prekogranicnim Slovincima“ (zamejski Slovenci) – npr. u graničnom pojasu Italije, Austrije, Mađarske i Hrvatske, dok se u ostalim slučajevima radi o iseljenicima koje nazivamo „Slovinci po svijetu“ ili „zdomci“.

Situacija u Bosni i Hercegovini i drugim državama bivše Jugoslavije je specifična, jer smo do godine 1991. bili svi državljani iste države, a onda su, praktično preko noći, iseljenici postali stranci. Ekonomska situacija na ovim teritorijama nije zadovoljavajuća, tako da mi još dodatno nastojimo finansijski pomoći njihovo djelovanje. U mnogim slučajevima upravo od naše pomoći zavisi da li će društva uopće moći da djeluju”.

Na pitanje da prokomentira činjenicu da u BiH pripadnici nacionalnih manjina još uvijek nemaju ista prava kao i pripadnici konstitutivnih naroda, gosp. Selan kaže: “U Bosni i Hercegovini je na državnom nivou usvojen Zakon o manjinama, a i oba entiteta su ga prihvatila, Republika Srpska nešto prije Federacije. S obzirom da je Federacija sastavljena iz kantona potrebno je da i svi kantoni usvoje svoje izvode pomenutog zakona, a do sada je to uradio samo Tuzlanski kanton. Mi cijenimo svaku naklonjenost koju država Bosna i Hercegovina ukazuje prema ovdje živućim Slovincima i inače manjinama. Radi se o državljanima BiH koji su slovenskog porijekla i razumljivo je da im BiH treba pomoći, kao što i Slovenija pomaže svojim državljanima koji su npr. bošnjačkog, hrvatskog ili srpskog porijekla. Po pitanju prava koje im pripadaju, a o kojima se raspravljalo na Sudu za ljudska prava u Strazburu, Slovinci su jednako izloženi kao i druge manjine u BiH. Za sada možemo reći da se situacija postepeno rješava i da radimo u cilju daljeg poboljšanja.”

Izvor: manjine.ba

Članovi Saveza Slovenaca iz BiH:

- Slovensko kulturno društvo „Cankar“, Sarajevo
- Društvo Slovenaca Republike Srpske „Triglav“, Banja Luka
- Udruženje građana Slovenaca Breza- nema dopunske nastave
- Društvo Slovenaca Regije Doboj „Prežihov Voranc“, Doboj/Teslić
- Slovensko udruženje građana Kakanj
- Udruženje Slovenaca „Lipa“, Prijedor
- Udruženje građana slovenačkog porijekla Tuzla
- Udruženje Slovenaca Vitez – nema dopunske nastave
- Slovensko udruženje građana općine Zenica – nema dopunske nastave
- “Slovenska skupnost”, Sarajevo – nema dopunske nastave

2. tabor otrok Slovenskega rodu v BiH, Kakanj - Bočica, 6. - 9. 9. 2012

Zveza slovenskih društev v BiH »Evropa zdaj« je od 6. do 9. 2012 organizirala 2. tabor otrok slovenskega rodu v BiH. Slovensko združenje meščanov Kakanj je ob podpori drugih društev, ki so v ta namen delegirali svoje člane kot člane projektnne skupine, prevzelo aktivnosti za izvedbo tabora: Melita Osmanagić, Dina Maksumić, Davorka Drijenčić, Mladen Lunić, Goran Šurlan, Slavica Pavlović,

Alojzija Kumprej. Kot pomoč in kot sodelavec je določen g. Luka Klopčič, član SSK, ter volonterka, ki je veliko pomagala, Irena Jama iz Sarajeva.

Dobremu počutju in organizaciji je veliko prispevalo PD Bočica, ki je izpolnilo vse, kar so obljubili v dogovorih, ki so potekali v času organizacije – od organizacije namestitve, pomožnih ležišč, dodatnih prostorov za umivanje, kuhinje, tabornega ognja, vodenja pri pohodništvu, sodnika za odbojkarški turnir. Ves čas sta bila na razpolago dva člana omenjenega društva.

Cilji, h katerim težimo, so že vnaprej načrtani, skozi naše dejavnosti definirani in želimo, da se kot taki ohranjajo:

- Spodbujanje mladih slovenskih rojakov, da se čim bolj vključujejo v delovanje društev, tako znotraj posameznih društev in Zveze, kot tudi pri druženju z otroki iz drugih društev iz BiH in Slovenije ali držav bivše SFRJ.

- Predstavitev Slovenije, nekaterih slovenskih običajev, njenih kulturnih in naravnih znamenitosti.

- Osveščanje mladih potomcev o pomenu ohranjanja lastne kulture, jezika in identitete.

Ciljna skupina so otroci slovenskega rodu, člani Zveze slovenskih društev v BiH »Evropa zdaj«. Tabora so se

udeležili otroci dopolnilnega pouka slovenskega jezika in kulture, ki sodelujejo pri društvih iz Kaknja, Sarajeva, Banja Luke, Tuzle in Doboja. Poleg njih so ciljna skupina tudi mladi, ki so bili zadolženi za usmerjanje štiridnevni aktivnosti in ki so bili spremljevalci. Z otroki so se družili, igrali in pogovarjali.

Ker smo predvidevali, da odobrena sredstva ne bodo zadoščevala, smo se aktivirali in poiskali dodatne vire sredstev. Našim

prošnjam so ugodili: Perutnina Ptuj iz Breze in Banja Luke, Cementarna Kakanj, Mlekarna Celje, Mercator Sarajevo. Omeniti moramo tudi prispevek članic društva iz Kaknja, ki so prinesle na Tabor veliko kolačev iz domače kuhinje, in s tem razveselile otroke.

Program je bil sestavljen iz različnih dejavnosti (izleta v Kraljevo Sutjesko, pohodništva, tabornega ognja, odbojcarskega turnirja), poleg teh pa tudi izobraževalno-zabavnih dejavnosti: igrice, kviza, tekmovanja v kulinariki, učenja pesmi ipd. Za dosežke so najboljši in najzaslužnejši prejeli pohvale.

Izvedene so bile vse načrtovane dejavnosti, razen slikarske delavnice med pohodništvom. Vsebine, podane otrokom, so bile raznolike in izbor dejavnosti dokaj pester, za vsakega po nekaj. Otrokom smo poskusili predstaviti kraj, v katerem smo bivali, vse dejavnosti pa so imele skupni imenovalec – bile so v slovenskem slogu in duhu, kar je v končni fazi tudi cilj takšne manifestacije kot je Tabor otrok slovenskega rodu v BiH.

Menimo, da so se otroci dobro odzvali. Nekateri med njimi so bili enkratni. Nekateri morda niso bili zadovoljni z namestitvijo (niso bili dobro seznanjeni, kaj dejansko tabor pomeni), nekateri so morda pričakovali več prostega časa, da bi lahko preživeli čas v lastni organizaciji, nekateri so tudi kaj ušpičili, ampak v skupini otrok lahko vedno pričakujemo nekaj različnosti in drugačnosti.

Letos še boljši

Naš pevski zbor Camerata Slovenica se lahko pohvali z zelo uspešnimi nastopi v letu 2012. Vsem bodo ostali v lepem spominu, pa tudi zapisani bodo, da s časom ne bi bili pozabljeni.

Redne pevske vaje in strokovno vodstvo naše dirigentke prof. Melite Čičić je dalo takšne rezultate, da je bil zbor pripravljen za samostojni koncert, kar pomeni, da lahko zapoje najmanj petnajst pesmi. Važno je tudi to, da smo v program poleg

slovenskih ljudskih pesmi uvrstili tudi nekaj drugih, kot so: dalmatinske, črnske duhovne, gospel in italijanske (Santa Lucia). Vse to je našemu petju dalo novo kvaliteto; poslušalci so to zelo lepo sprejeli.

V juniju je bil čas za realizacijo, se pravi, da pokažemo, kaj Camerata Slovenica zna in zmore.

Prvo daljše in naporno potovanje je bilo na Reko. To je bilo naše gostovanje pri KPD „Bazovica“. V njihovem domu smo nastopili s celovečernim koncertom. Prepolna dvorana nas je nagradila z aplavzom. Čeprav smo bili utrujeni od več kot 11 ur dolge vožnje, smo v skupnem druženju z domačini po koncertu priredili pravo „fešto“ s plesom, skupnim petjem in enkratnim razpoloženjem. Letošnji hit „privatnega petja“ so bile pesmi Ružo crvena, Zabučale gore, Ko te ima taj te nema, Po jezeru bliz Triglava in še druge starogradske.

Naslednji dan smo z Reke odšli še na obisk k novoustanovljenemu slovenskemu društvu „Ajda“ v Umagu. Po pristrčnem sprejemu smo nastopili na prostem pod arkadami vseučilišča. Poslušali so nas člani društva, turisti in slučajno mimoidoči. Poslušalci so bili navdušeni; ob pesmi „Lipa zelenela je“ so imeli mnogi poslušalci solzne oči, prav tako ob

napolitanski pesmi mornarjev „Santa Lucia“. Velik vtis je na vse naredila naša dirigentka, vedno nasmejana in temperamentna, tako da smo še na skupnem kosilu veliko govorili o našem srečanju.

Naslednje potovanje in nastopi zbora so bili v Sloveniji. Prvega smo imeli 15. junija v Mirni na Dolenskem. Bili smo v gosteh pri

Društvu upokojencev Mirna (s tem smo jim vračali njihov obisk v Sarajevu) na njihovi prireditvi „Za Mirno z ljubeznijo“. Poleg nas sta nastopila še zbora iz Banja Luke in iz Trbovelj. Poslušala sta nas tudi ambasador BiH v Sloveniji in prvi predsednik SKD Cankar, g. Stanko Koblar.

Drugi in tretji dan pa smo nastopali na 43. taboru slovenskih pevskih zborov v Šentvidu pri Stični. Vse je bilo lepo, da

lepše ne bi moglo biti, uspešni nastopi, druženje z znanci iz drugih pevskih zborov in dogovarjanje za bodoče sodelovanje (k nam v goste bo prišel v letu 2013 pevski zbor slovenskega društva iz Splita). O naših nastopih skoraj ni potrebno veliko pisati, ker lahko o tem preberete kar dosti že v prejšnjih številkah našega almanaha. Lahko pa pripomnim, da je za razliko od prejšnjih „deževnih“ nastopov letos bila huda vročina.

Na to gostovanje smo potovali skupaj z banjaluškim pevskim zborom in tako vsaj malo zmanjšali stroške prevoza.

Zadnjo junijsko soboto smo imeli v sarajevskem, Bošnjačkem institutu zaključni koncert. V goste smo povabili pevski zbor „Davorin Jenko“ iz Banja Luke in orkester klasične harmonike „Sarajevo“ s Srednje glasbene šole, pod vodstvom naše dirigentke, prof. Melite Čičić. Polna dvorana je vse nastopajoče nagradila z aplavzom. Naj omenim komentar banjaluškega dirigenta: „Svaka čast i horu i dirigentici.“

Po poletnem premoru smo septembra ponovno začeli z vajami, ker je bilo že 6. oktobra srečanje pevskih zborov slovenskih društev iz BiH v Tuzli. Rekel bi, da je bila prireditev slabo organizirana, ker smo nastopali in peli sami sebi, skoraj brez poslušalcev.

V mesecu decembru smo nastopili na božičnem koncertu v organizaciji društva Napredak iz Sarajeva in to v dvorani občine Novi Grad, ki je bila polna navdušenih poslušalcev.

Iz vsega napisanega se vidi, da je Camerata Slovenica pokazala, da s svojim programom in petjem lahko nastopi kjerkoli in zadovolji poslušalce.

Za vse to pa ima največje zasluge naša dirigentka, energična in vedno nasmejana.

Toni Skočir

Beseda je živ organizam

Ob dnevu reformacije je slovensko kulturno društvo Cankar priredilo glasbeno-literarni večer z ustvarjalcem Klemenom Piskom, ki je že drugič gostoval v Sarajevu s svojo poezijo in glasbo. Sarajevski publiki se je prvič predstavil leta 2003, ko je prišel s skupino slovenskih pisateljev, pesnikov in glasbenikov v organizaciji založbe Goga iz Novega mesta. Takrat je ostal prisotnim v spominu njegov glasbeni nastop s skupino Žabjak. Letos, ko smo se posebej spominjali pomena Primoža Trubarja in njegove vloge pri ustvarjanju slovenske nacionalne in kulturne identitete, so člani društva Cankar uživali ob poeziji in glasbi jezikovnega mojstra, Klemena Piska.

Se pravi, pišete poezijo, prozo, radijske igre, prevajate in skladate glasbo. Kaj bi povedali zase, kdo ste?

Čeprav se ukvarjam z različnimi stvarmi, sem predvsem pesnik. Menim, da je poezija osnova za vse. Bistvo poezije je v njeni spontanosti, nič ne nastane na silo, vse je posledica trenutnega, nenadnega, nepričakovanega navdiha. Za to spontanost si prizadevam tudi, ko pišem prozo, prevajam ali skladam. Ali bolje rečeno - si sploh ne prizadevam, nikoli mi ni vnaprej jasno, kdaj bo prišel navdih. Zato so mi različna področja umetniškega udejstvovanja v oporo – če mi nekje zmanjka navdiha, ga najdem drugje, a ničesar ne počnem na silo.

Kako je vaše šolanje in izobraževanje vplivalo na vaš talent in ukvarjanje s pisanjem?

V šoli nisem bil uspešen. Nisem maral, da mi konformistični učitelji narekujejo, kaj moram početi. Upiral sem se njihovi represiji, v gimnaziji skoraj ni bilo tedna, ko ne bi manjkal pri pouku, vendar nisem izgubljal časa, izobraževal sem se po svoje, veliko sem bral, a le knjige, ki so me zanimale, ne tistih, ki so jih predpisovali drugi. S prijatelji sem ustanovil džezovsko skupino in z njo nastopil na šolskem plesu. Že v gimnaziji sem začel pesnikovati in pesmi objavil v knjižici, ki sem jo natipkal na pisalni stroj. Na fakulteti sem kmalu ugotovil, da bi študijski program preveč

omejil mojo svobodo. V tistem času je bila moja glavna ljubezen poljščina in škoda mi je bilo vsake ure, ki bi jo moral posvetiti za kaj drugega.

V svojem eseju Mirna Bratož raziskuje problem resničnosti v vaši poeziji oziroma se vpraša, ali je resničnost posamezniku sploh dosegljiva. Kakšno je vaše dojemanje resničnosti?

Tudi fikcija je resničnost! Ni zgolj navidezna, vsaka izrečena ali zapisana beseda nosi v sebi energijo in ta energija ima potencial, da preobraža svet. Če ga dejansko preobrazijo, je drugo vprašanje. Beseda je živ organizem. Lirski subjekt ali junak zgodbe dejansko obstaja v resničnosti, res je, da ga ne moremo otipati, a lahko ga čutimo, četudi ga ne razumemo. In to je bistvo poezije, ne da jo razumemo, ampak da čutimo njeno resničnost.

V svojem pisanju, predvsem v poeziji, se zanimate za jezik kot takšen oziroma za metaforično pojmovanje vsega stvarnega. Ali jezik postane subjektivni medij, ki prenaša in formira subjektivne vrednote?

Jezik je subjektiven izraz objektivnega sveta. A njegova omejenost in ustaljenost mu dajeta tudi objektivni značaj. Hočeš nočeš si ujet v obrazce, na katere nimaš nobenega vpliva. Poljski pesnik Rafal Wojaczek je napisal pesem, v kateri pravi: Mora biti nekdo, ki ga ne poznam, a je zavladal nad mano, mojim življenjem in smrtjo; nad tem listom.

Kakšne možnosti vam vse jezik ponuja?

Kot pesnik poskušam prestopati ustaljene bregove jezika. Ne iščem besed, ampak dovolim, da besede same poiščejo mene. Prepustim se nerazložljivi energiji jezika in dovolim, da oblikuje moj izraz. O nobenih vrednotah ne govorim zavestno, vse prihaja iz podzavesti. Tam se tudi oblikujeta moja ironija, humor in sarkazem, toda pogosto jih niti sam ne prepoznam.

V kakšnem sta odnosu čas in zgodovina v vaši poeziji?

Četudi pišem o daljni preteklosti, je to vedno v povezavi s sedanostjo, vse je pomešano med sabo, a vendar tako, da je mogoče najti povezave in prepoznati bistvo. Ali pa tega bistva sploh ni mogoče prepoznati. Mogoče ga je zgolj čutiti, vsak naj ga čuti po svoje. Bralec in avtor lahko stojita na dveh popolnoma različnih bregovih, a vseeno živita v simbiozi. Tako je tudi s časom. Naj je še tako oddaljen, vedno je tukaj pred nami in se zliiva s sedanostjo.

O čem največ pišete?

Pišem o svojih strasteh. Na primer o šahu, o glasbi, o ženski, o jeziki. Vse te strasti so temelji, na katerih gradim svoje ideje. Včasih se te ideje zdijo angažirane, a največkrat gre za zelo osebne izkušnje. Moje zadnje pesmi, v katerih je izpostavljena problematika dvojezičnih napisov na Koroškem, pravzaprav govorijo o ljubezni, o razočaranju, o smrti. Moje pesmi je mogoče brati na različne načine, tudi sam ne verjamem, da obstaja ena sama razlaga.

Veliko prevajate iz poljščine in litovščine. Kakšne so jezikovne razlike med slovenščino in poljščino ali litovščino?

Ker je poljščina slovanski jezik, je prevajati iz nje lažje, a to v sebi skriva mnoge pasti. Veliko besed zveni enako, njihov pomen pa je popolnoma drugačen. Na primer beseda čipka, za katero raje ne bom povedal, kaj pomeni v poljščini.

Litovščina je baltski jezik. Ker je nekoč obstajala balto-slovanska skupnost, je litovščina precej podobna slovanskim jezikom. Zanimivo, da ima tudi dvojino. Marksiko v Sloveniji misli, da je slovenščina edini jezik z dvojino, vendar žal ni tako. Mudvi sediva v litovščini pomeni "midve sediva".

Nekaj let ste živeli v Litvi. Kaj vas je prineslo na Baltik?

Leta 2006 sem dobil štipendijo Društva slovenskih pisateljev in s tem tudi priložnost, da za nekaj časa odidem. Za pisatelja je dobro, če lahko nekaj časa preživi v drugem okolju, a pomembno je tudi, da se vrne in ne pozabi svoje domovine.

Že kot študent sem se hotel naučiti tudi litovščine. Ko sem se ukvarjal s poljščino, sem se pogosto srečeval z litovsko kulturo, Poljska in Litva imata precej skupne zgodovine. V navdušenju nad litovsko kulturo sem svojo prvo pesniško zbirko leta 1998 poimenoval *Labas vakaras*, kar v litovščini pomeni "dober večer". Takrat še nisem govoril litovsko, od tega me je odvrčal sovjetski učbenik, v katerem se je prva lekcija glasila: "Aš komunistas. Kur tavo partinis bilietas?" ("Jaz sem komunist. Kje je tvoja partijska knjižica.") Šele leta 2004 sem se vrnil k litovščini, na Bledu sem spoznal litovskega pesnika Tomasa Venclovo in prevedel nekaj njegovih pesmi v slovenščino. Tudi njegovo priporočilo mi je kot mlademu ustvarjalcu omogočilo, da sem lahko dlje časa ostal v Litvi.

O avtorju

Slovenski književnik, prevajalec in glasbenik Klemen Pisk se je rodil leta 1973 v Kranju. Kot pesnik je opozoril nase s prvo pesniško zbirko *Labas vakaras* (1998), tej sta sledili *Visoko in nagubano* (2000) in *Mojster v spovednici* (2002), izbor iz njegove poezije je bil izdan v knjigah na Poljskem in Slovaškem. Leta 2008 je pri založbi Nova revija izšla Piskova zbirka novel in kratkih zgodb *Pihalec*, ki bo kmalu izdana tudi na Češkem. Piše tudi radijske igre, kratko prozo in literarne kritike. Prevaja iz poljščine in litovščine (Janez Pavel II., Jerzy Pilch, Sigita Parulskis). Za Študentsko založbo je uredil obsežen izbor poezije Nobelovega nagrajenca Czesława Miłosza. Kot pevec, kitarist in avtor večine skladb je s skupino *Žabjak bend* izdal zgoščenki *Doktor piska počasni swing* (2001) in *Aristokrat* (2004). Nastopil je že v številnih evropskih mestih, med drugim v Krakovu, Gdansk, Varšavi, Vilni, Brnu, Pragi, Helsinkih, Bratislavi, Frankfurtu in Celovcu. V Sarajevu je Klemen Pisk nastopil že leta 2003, v Kamernem teatru, ko je tu gostoval skupaj z založbo Goga iz Novega mesta. Leta 2005 je Piskova poezija izšla tudi v Bosni in Hercegovini, in sicer v reviji *Odjek*, v prevodu Silvije Dervišefendić.

Nastopate tudi kot glasbenik. Nekoč ste igrali s skupino *Žabjak trio*. Kaj pa danes?

Danes nastopam sam. To ima svoje prednosti in pomanjkljivosti. Ni treba usklajevati časa z drugimi člani skupine, a po drugi strani pogrešam naše vaje, po katerih smo vedno našli čas tudi za filozofske debate. Nekaj se že dogovarjamo, da bi spet nastopali skupaj. Ko bom pripravil nove pesmi, se bomo verjetno spet zbrali. Pojavila se je že ideja, da bi šli snemat novo ploščo.

A glasba vpliva na vašo poezijo ali je obratno?

V moji poeziji je mogoče opaziti precej sklicevanja na najrazličnejšo glasbo. Ena od mojih pesmi se imenuje *Kitara*, v njej instrument ogovarjam kakor živo bitje, primerjam jo z žensko in do nje gojim erotičen odnos.

Nikoli ne napišem glasbe na lastno poezijo, vedno najprej nastane melodija, šele nato besedilo. Čeprav lahko trdim, da so tudi ta besedila neke vrste poezija, to dvoje vendarle strogo ločim, v nobeni pesniški zbirki še nisem objavil besedil popevk.

Izjemoma sem uglasbil poezijo poljskega pesnika Galczynskega, a svoje poezije nikoli. Narava moje poezije je preveč zapletena, da bi dobro učinkovala v zvrsti glasbe, ki jo gojim, torej v obliki mešanice jaza in šansona. Če bi pisal moderno, atonalno glasbo, bi mogoče lahko uglasbil tudi svojo poezijo. Morda pa je to naloga za kakega izobraženega skladatelja, tudi kot glasbenik sem namreč samouk.

Silvija Dervišefendić

Savez slovenskih društava u BiH „Evropa zdaj“ Uspješna godina rada

U 2012. godini bh. slovenska društva su zajedno izvela tri projekta: Susrete djece dopunske nastave u Prijedoru, Logorovanje djece na Bočici pored Kaknja i Susrete horova u Tuzli.

Osnivanje Saveza pokazalo je svoju opravdanost. Tri sastanka 2012. godine i dvije dopisne sjednice rezultirale su boljom komunikacijom između društava, druženjem djece i odraslih i povezivanjem svih slovenskih udruženja u BiH na interesnoj osnovi – zajednički projekti daju više mogućnosti, jer u njima učestvuje više članova društava.

Iskustva pokazuju da se ubuduće kvalitetnom saradnjom mogu otvoriti putevi ka evropskim predpristupnim fondovima, fondovima prekogranične saradnje i drugim donatorskim, iz raznih izvora potpomognutim, projektima, a sve u cilju afirmacije i približavanja nacionalnih kultura i običaja.

Savez je na putu ozbiljnog i sveobuhvatnog uključivanja u sva društvena zbivanja u BiH: predstavnik Slovenaca u tijelima na nivou BiH je podržan i odlukom Saveza, informacije o dešavanjima vezanim za Slovence u bh. entitetima sada su potpuno, korektno i blagovremeno dostupne svima, oživljela se djelatnost manjih društava, a što je najvažnije, slovenska zajednica u BiH je prihvaćena i etablirana kao jedinstvena nacionalna zajednica koja zastupa i bori se za interese svih, ne samo Slovenaca, nego nacionalnih manjina uopšte, bez obzira na sjedište pojedinih društava.

Detaljno o radu Saveza na www.evropazdaj.com

S. Bogdanović

Vijeće nacionalnih manjina Bosne i Hercegovine

Rad u tehničkom mandatu

Parlamentarna Skupština BiH je Odlukom o osnivanju VNMBiH („Službeni glasnik BiH“, br. 38/06, 93/08 i 53/09) osnovala VNMBiH, kao posebno savjetodavno tijelo PSBiH, te Odlukom o imenovanju članova VNMBiH („Službeni glasnik BiH“, br. 15/08, 53/09 i 59/09) imenovala članove. Na osnovu člana 4. stav 1. Odluke o osnivanju VNMBiH, utvrđeno je da ono daje mišljenja, savjete i prijedloge PSBiH o svim pitanjima koja se tiču prava, položaja i interesa nacionalnih manjina u BiH.

Može delegirati i stručnjake u radu ustavnopravnih komisija oba doma PSBiH, Zajedničke komisije za ljudska prava, prava djeteta, mlade, imigraciju, izbjeglice, azil i etiku i drugih komisija i radnih tijela PSBiH kada one raspravljaju o pravima, položaju i interesima nacionalnih manjina.

VNMBiH je konstatovalo da je rad VNMBiH u tehničkom mandatu januar 2011. - avgust 2012. godine mogao biti uspješniji i kvalitetniji, navodeći da je jedan od bitnih razloga nezadovoljavajućeg rada kašnjenje u provođenju procedure imenovanja članova novog saziva Zajedničke komisije za ljudska prava, prava djeteta, mlade, imigraciju, izbjeglice, azil i etiku PSBiH.

VNMBiH je prošle godine održalo sedam sjednica, i to; učestvovalo u radu Radne grupe za provođenje Akcionog plana za izvršenje presude Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu i Privremene zajedničke komisije oba doma u vezi s provođenjem presude Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu u predmetu Sejdić i Finci protiv BiH u koju je delegiran Vehid Šehić, kao stručnjaka, a koja je održala 14 sjednica u čijem radu su aktivno učestvovali i članovi i dostavilo prijedlog amandmana na Ustav BiH:

AMANDMAN II

U preambuli Ustava BiH iza riječi ”konstitutivni narodi“ briše se zagrada s riječima “u zajednici sa ostalima” i dodaju riječi:

“s Albancima, Crnogorcima, Česima, Italijanima, Jevrejima, Mađarima, Makedoncima, Nijemcima, Poljacima, Romima, Rumunima, Rusima, Rusinima, Slovacima, Slovencima, Turcima, Ukrajincima”.

Također, u preambuli Ustava BiH iza riječi “građani” dodaju se riječi: “nacionalno neopredijeljeni”.

Predloženim amandmanom otklanja se diskriminacija, jer činjenica da konstitutivnost tri naroda u BiH nije rezultirala i ravnopravnim položajem na cijeloj teritoriji BiH ukazuje da određena ustavna rješenja treba uskladiti i s odlukom Ustavnog suda BiH o ravnopravnosti sva tri naroda na cijeloj teritoriji BiH. Istovremeno, treba u cijelosti primijeniti i Protokol broj 12. Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama, kao i odluku Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu o obaveznom učešću nacionalnih manjina, odnosno njihovoj mogućnosti da ravnopravno s drugima budu predstavljeni i u izvršnoj i u zakonodavnoj vlasti.

AMANDMAN III

U Ustavu BiH u članu IV stav 1. mijenja se i glasi:

“1. Dom naroda

Dom naroda sastoji se od 19 delegata: pet Bošnjaka, pet Hrvata, pet Srba i četiri delegata iz nacionalnih manjina u BiH koje predlaže VNMBiH i to: dva iz VNM Federacije BiH i dva iz Savjeta nacionalnih manjina Republike Srpske.”

Predloženi amandman osigurava mogućnost kandidiranja svih građana BiH za mjesto u Domu naroda PSBiH, bez obzira u kojem dijelu države žive.

Predloženi amandman osigurava mogućnost svim građanima BiH da glasaju za kandidata po svom izboru, bez sadašnjih ograničavanja na kandidate iz samo jednog ili dva naroda.

AMANDMAN IV

U Ustavu BiH u članu V stav 1. mijenja se i glasi:

“Predsjedništvo

Predsjedništvo BiH sastoji se od četiri člana: jednog Bošnjaka, jednog Hrvata, jednog Srbina i jednog člana iz nacionalnih manjina u BiH ili građanina BiH koji je nacionalno neopredijeljen.“

Predloženi amandman osigurava mogućnost kandidiranja svih građana BiH za mjesto u Predsjedništvu BiH, bez obzira u kojem dijelu države žive.

Predloženi amandman osigurava mogućnost svim građanima u BiH da glasaju za kandidata po svom izboru, bez sadašnjih ograničavanja na kandidate iz samo jednog ili dva naroda.

Rad Privremene zajedničke komisije još uvijek nije završen niti je riješen njen daljnji status i sudbina predloženih amandmana.

Osim ovoga VNMBiH u saradnji sa drugima učestvovalo je i organizovalo niz aktivnosti – S Udruženjem „Kali Sara – Romski informativni centar“, organiziralo je Konferenciju o evropskim integracijama i politikama prema nacionalnim manjinama. Kako je BiH ratificirala Okvirnu konvenciju o zaštiti nacionalnih manjina i kao članica Vijeća Evrope obavezala se da će pripadnicima nacionalnih manjina zagarantirati punu ravnopravnost pred zakonom i jednaku zaštitu. Polazeći od preuzetih obaveza, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, nadležno za saradnju s nacionalnim manjinama, zajedno s Misijom OSCE-a u BiH, a uz podršku Vijeća nacionalnih manjina BiH i entiteta, pokrenulo je aktivnosti na izradi Strategije za rješavanje pitanja nacionalnih manjina u BiH.

Zajednički cilj navedenih institucija i tijela je da pruže sveobuhvatnu zaštitu, očuvanje, poštivanje i razvoj etničkog, kulturnog, jezičkog i religijskog identiteta nacionalnih manjina i da uspostave efikasno učešće i predstavljanje nacionalnih manjina na državnom, entitetskom i lokalnom nivou u BiH.

Početne aktivnosti, kao i budući zadaci na izradi Strategije konkretizirani su u Memorandumu o saradnji između Misije OSCE-a u BiH i Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH koji je zaključen u maju 2011. godine.

S ciljem koordinacije procesa izrade Strategije uspostavljen je Upravni odbor koji je izvršio analizu aktuelnog stanja nacionalnih manjina u BiH i identificirao ključne aktere koji učestvuju u izradi spomenutog dokumenta. Formirano je šest radnih grupa (predstavnicí vladinog i nevladinog sektora) čiji su članovi i predstavnici Vijeća nacionalnih manjina BiH, i to:

VNMBiH ostvarilo je saradnju s medijima - saopćenja o aktivnostima, kao i gostovanjima u radijskim i televizijskim emisijama o temi položaja nacionalnih manjina i problemima provođenja presude Sejdić i Finci.

VNMBiH inicira aktivnosti na izradi Zakona o vijećima nacionalnih manjina u BiH, te izvršava izmjenu Zakona o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina i izmjenu Odluke o osnivanju vijeća nacionalnih manjina u BiH na svim nivoima, smatrajući da postojeća zakonska regulativa ne odgovara trenutnom stanju. S. B.

Vijeća nacionalnih manjina Federacije Bosne i Hercegovine Konačno konstituirani

Na osnovu odredaba Zakona o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina u Federaciji BiH, (Službene novine FBiH br: 58/08), te Odluke o osnivanju i imenovanju članova VNM FBiH, koju su usvojili oba doma Parlamenta FBiH (Službene novine FBiH br: 79/09) imenovani su članovi VNMFBiH, uz uredno obavljenu proceduru predlaganja i izbora, kako je to Ministarstvo pravde FBiH propisalo, a Dom naroda i Zastupnički dom PFBiH potvrdili. Konstituirajuća sjednica održana je 15. 2. 2010. godine. Od tada do danas održane su 22 sjednice.

Konačno, poslije skoro tri godine od konstituiranja VNMFBiH riješeni su osnovni uslovi za rad, a što je bilo zagwarantovano Zakonom o pravima nacionalnih manjina FBiH: dobijena prostorija, osoba koja će profesionalno podržavati rad VNMFBiH, data saglasnost na Poslovnik i Statut, te odobren i budžet za 2013. godinu. Aktualiziranje starih problema je dalo rezultate te su određene dvije osobe koje će voditi zapisnike i stručno pratiti rad VNMFBiH, a

jedna u svojstvu administrativno - tehničkog sekretara, dogovoreno je da će se memorandum koristiti kao i do sada, rješavanje pitanja upotrebe pečata je u toku, završeno je pitanje protokolarnog broja, kreirana je službena e-mail adresa, izrađene su legitimacije, dok su izrada web adrese i predstavljanje VNMFBiH na zvaničnoj web stranici PFBiH u toku realizacije.

Uprkos tome, VNMFBiH je sastanke održavalo u skoro punom sastavu i nastojalo da u okvirima datih mogućnosti radi i doprinese poboljšanju položaja nacionalnih manjina u FBiH, participira u radu brojnih radionica, seminara i savjetovanja u organizaciji vladinog i nevladinog sektora, te domaćih i međunarodnih organizacija.

Tokom godine, uprkos teškoćama i problemima u funkcioniranju PFBiH, ostvarena je saradnja sa administrativnim komisijama oba doma PFBiH, što je rezultiralo donošenjem odluke o naknadama i putnim troškovima članovima VNMFBiH.

Tako su komisije za zaštitu ljudskih prava i sloboda oba doma PFBiH podržale inicijative Austrijsko – njemačke zajednice i Etnografskog udruženja ruske, rusinske i ukrajinske nacionalne manjine, te predstavnika Rumuna koji, shodno Zakonu o zaštiti prava nacionalnih manjina žele da participiraju u radu VNMFBiH konačnu odluku donose domovi PFBiH.

Pitanje, odnosno imenovanje novih članova još nije stavljeno na dnevni red. Predstavnici nacionalnih manjina koji su zatražili ulazak u članstvo VNMFBiH u međuvremenu, dok se ovi problemi ne riješe, učestvuju u radu bez prava glasa.

Tokom ove, kao i ranijih godina, VNMFBiH učestvuje u radu sa Vijećem nacionalnih manjina BiH. Poseban dio toga su aktivnosti oko izmjene Ustava BiH vezane za presudu Sejdić – Finci, te saradnju sa Fondacijom „Christian Schwarz-Schilling”, a vezano za projekat za nacionalne manjine - radionica u cilju jačanja naših kapaciteta.

VNMFBiH je u svom radu koristilo podršku koju su pružale međunarodne organizacije i učestvovalo u izradi Nacionalne strategije za rješavanje pitanja nacionalnih manjina BiH, u organizaciji OSCE-a, u sedam oblasti (Ekonomska, socijalna i kulturna prava, Očuvanje i razvoj kulturne baštine nacionalnih manjina, Obrazovanje nacionalnih manjina, Pristup nacionalnim manjinama medijima i informacijama, Političko učešće nacionalnih manjina, građanska i politička prava i Prekogranična saradnja) na Jahorini – 5. i 6. mart; u Sarajevu – 15. maj i Banjaluci – 4. do 6. juli, te u Budvi u organizaciji EU/OSCE-ODIHR susretima vezanim za ljudska prava i izradi Izvještaja o stanju ljudskih prava u BiH - pokrivitelj Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, te radionici CCI vezano za saradnju nevladinog i civilnog sektora i vladinog sektora.

Članovi komuniciraju i sa ambasadama zemalja koje imaju svoje predstavnike u VNMFBiH.

Razmatrali su se i problemi vezani za popis stanovništva 2013. godine, kao i loše strane Izbornog zakona, čije odredbe treba mijenjati. VNMFBiH je od svog nastanka insistiralo na dosljednoj primjeni Zakona o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina, posebno člana 17.

Reagovalo se na žalbu Sakiba Mustafića iz Kiseljaka kod Tuzle, koji se obratio VNMFBiH zbog diskriminacije vezane za pripadnost nacionalnoj manjini. Njegova žalba je prosljeđena Komisijama za ljudska prava i slobode oba doma PFBiH, te je o tome obaviješten žalilac, ustanova na koju se žali, ombudsmeni i Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH. Reagovalo se i na problem Damira Mujića, što sve ukazuje na težak položaj marginaliziranih grupa nacionalnih manjina, pa je s tom svrhom potrebno i uključivanje predstavnika VNMFBiH u rješavanje ovih problema još više nego do sada i aktivnosti nevladinih organizacija s vladinim, a koje se tiču položaja i prava nacionalnih manjina. Razmatrao se i problem obezbijedivanja knjiga i školskog pribora djeci romske nacionalne manjine. Zaključeno je da je potrebno zatražiti odgovore kantonalnih ministarstava obrazovanja o navedenom pitanju, koja VNMFBiH ni prošle godine nije dobio.

Više o tome na <http://www.parlamentfbih.gov.ba/> - vijeće nacionalnih manjina.

Sanja Bogdanović

LIPOVŽEVI V SARAJEVU

Naša družina je živela v Bosni od leta 1925. Sestavljali smo jo oče Ciril, mati Hermina, brat Janko ter sestri Jožica in Silva. Brat je odšel na študij v Ljubljano leta 1948, sestra se je leta 1947 poročila v Metkoviću in tam tudi ostala, jaz pa sem s starši živel v Sarajevu, kjer sem se tudi poročila. Starši so živeli v Sarajevu do svoje smrti leta 1984, pripoveduje Silva Lipovž Bogdanović

Moj oče Ciril je rojen leta 1897 v Selu pri Ajdovščini. Njegov oče je bil Ivan, mati pa Jozefina, rojena Bavčar. Poleg Cirila sta imela še sinove Metoda, Janka in Slavka ter hčeri Marico in Zoro. Moški v družini so se tradicionalno ukvarjali z mizarstvom, tako so se tudi sinovi priučili tega poklica. Vsi so delali v mizarski delavnici, ki je bila v lasti in ki jo je vodil njihov oče Ivan. Moja mati Hermina se je rodila leta 1894 v družino Lebar v Črničah pri Gorici. Njen oče je bil Marin in je z vozom vozil pošto. Njena mati Rozalija je zgodaj umrla. Drugi otroci so bili še brat Anton in sestri Gizela in Justina. Vsi otroci družin Lipovž in Lebar so končali obvezno šolo, moški pa so se izučili obrti.

Junija leta 1923 sta se Hermina in Ciril poročila. Kratek čas sta živela v Selu in se na povabilo očetove tete odselila v Ljubljano, kjer naj bi oče vodil že obratujočo mizarsko delavnico. Zaradi mladosti in pomanjkanja izkušenj pri poslovanju v velikem mestu ni uspel. Delavnica je propadla in ostal je brez dela.

S težkim srcem se je odločil, da odide na delo v Bosno. Izvedel je, da tam iščejo delavce, ki delajo z lesom. Takrat sta z materjo dobila tudi prvega otroka, mojo sestro Jožico. Oče je prišel v Bosno, v Sarajevo, se zaposlil, vendar ne za stalno. Mati, ki je bila spet noseča, je vztrajala, da tudi sama pride v Sarajevo. Prišla je februarja leta 1926 in maja istega leta rodila mene.

Življenje mojih staršev ni bilo lahko. Zaposlitev je bila negotova, plačilo majhno. Dodatna otežujoča okoliščina je bila nepoznavanje jezika in običajev novega okolja. Okolje in navade, v katerih sta odraščala moja starša, njuna pismenost, kulturni ambient, vera in higienske navade, vse to je bilo popolnoma drugače kot tu, kamor sta prišla. Zaradi tega sta bila njuno življenje in prihodnost videti še bolj negotova. Pomagala jima je že prej priseljena, prav tako slovenska družina Ivana Ceglarja, gradbenega podjetnika, ki je mojemu staršema poskušala ublažiti nesrečo in samoto.

Oče je leta 1927 s skupino delavcev odšel v Črno goro z željo, da bi našel boljše zaposlitev in boljši zaslužek. Naslednje leto se je rodil moj brat, oče pa se je leta 1929 dokončno vrnil v Sarajevo.

Starša sta se počasi navajala na življenje v novem okolju. Učila sta se jezika, materi je šlo počasneje kot očetu. Mati je želela čim dlje ohraniti duhovno povezanost s Slovenijo in je še dolga leta v pogovoru s prijatelji in sosedi zadržala stari naglas in mnoge besede slovenskega jezika. Oče je s časom postal „mojster Čiro“, mati pa je za njih ostala „Slovenka.“

V naši družini se je vedno govorilo slovensko. Peli smo slovenske pesmi, mati nas je učila recitirati pesmi slovenskih pesnikov. Mi otroci smo stalno poslušali pripovedovanja o njunem življenju v Sloveniji in o krajih, kjer sta živela. Preko pisem babic in dedkov, ki so prihajala iz Črnič in Sela, smo tudi mi otroci čutili, da spadamo tja, k njim.

Omenila bi zanimivost v zvezi z jezikom. Ko je moja sestra Jožica začela hoditi v 1. razred osnovne šole (na stari železniški postaji), je učiteljica mamu poklicala v šolo na pogovor. Učiteljica je mamu opozorila na pogoste napake v sestrinem govorjenju, na mešanje jezika s slovenskimi besedami. Zahtevala je, da se v družini strogo govori samo bosanski jezik. Starša sta se težko sprijaznila s to zahtevo, vendar sta jo upoštevala, da bi nam otrokom olajšala šolanje. Vendar je slovenski jezik ostal celo življenje glavni pogovorni jezik s starši, posebno ko smo odrasli. Naši otroci, njuni vnuki, niso govorili slovensko, vendar so ga dobro razumeli. K temu so pripomogla tudi mnoga srečanja s sorodniki v Sloveniji.

Življenje naše družine se je izboljšalo. Oče je nekaj časa delal v firmi „Butaconi in Venturini“ pri slovenskem lastniku mizarske delavnice Antonu Medici, pri firmi „Rivolta“, „Miva“, „Alija Alijagić“. Nekaj časa pa je imel tudi zasebno mizarsko delavnico. Celo življenje je delal kot mizarski mojster. Živeli smo bolje in zahvaljujoč predvsem materi, varčni, pridni in skromni Slovenki, smo se otroci šolali. Sestra se je po veliki maturi na gimnaziji zaposlila na banki, brat je končal študij na Strojni fakulteti v Ljubljani, jaz pa sem delal v šolstvu.

Oče je bil zelo dober človek, priden delavec, spoštovan tovariš in prijatelj ter predvsem veseljak, ki mu je bilo v največje

veselje, da v družbi zapoje in se povese. Mama je bila zelo skrbna in trdna v tem, da končamo šolo in da si poskušamo ustvariti več od svojih staršev. Bila je srečna, ker smo takšna družina in ker po malem napredujemo, vendar smo iz njenega govora, razpoloženja in otožnosti dobro razumeli besedo „domotožje“, ki jo je pogosto omenjala. Tudi dolga leta, ki jih je preživela v Bosni, niso izbrisala njenega hrepenenja po rodnem kraju.

Starša sta se družila z mnogimi slovenskimi družinami v Sarajevu, lahko bi rekla, da z vsemi. Vsi Slovenci v Sarajevu so se med seboj poznali in se pogosto družili. Na „Crnom Vrhu“, kjer smo stanovali, je živelo mnogo slovenskih družin: družina Antona Medice, Jerneja Bobnarja, Janeza Preglja, vdove Marije Koblar, Antona Stupnikarja, Eda Trojerja ... Na „Marin Dvoru“ so bili Zemljiči, v Novem Sarajevu Lužavci, na Bjelavah Železniki, na Višnjiku pa je bila družina Ptačnik. Seveda je bilo še veliko drugih.

Poleg osebnih in družinskih srečanj je k medsebojnemu zblizevanju pripomoglo tudi zbiranje v Slovenskem klubu, ki je deloval tudi pod drugim imenom, vedno pa s ciljem, da združuje tukaj živeče Slovence. Ob miklavževanju, martinovanju in praznovanju drugih praznikov so občasno organizirali tudi pogostitve. Takrat smo najpogosteje jedli doma pripravljeno hrano.

vendar je splet okoliščin odločil drugače. V duši sta ostala Slovenca. To sta prenesla tudi na otroke in v dobri meri tudi na vnuke.

Tudi jaz, čeprav ne morem dobiti slovenskega državljanstva, ker sem rojena v Sarajevu, v srcu ostajam in se opredeljujem za Slovenko, in sicer po zaslugi svojih staršev, ki sta bila tako dolgo odsotna iz Slovenije.

Življenjsko zgodbo družine Lipovž - Bogdanović že v novem tisočletju nadaljuje Silvina mlajša hčerka Sanja, ki je za pričujoči prispevek priskrbelala tudi vse družinske slike.

SANJA BOGDANOVIĆ

Moja mati Silva se je leta 1947 v Sarajevu poročila z Vladislavom Bogdanovićem, bosanskim Hrvatom, rojenim leta 1920 v Busovači. Imela sta dve hčeri, ki sva obe rojeni v Sarajevu. Moji starejši sestri, rojeni leta 1952, sta dala ime Silvija, jaz, Sanja, sem rojena leta 1957. Obe sva rasli in se šolali v Sarajevu. Sestra se je v osemdesetih letih poročila in leta 1990 še v Sarajevu rodila sina Vladimirja. Naše srečno družinsko življenje je prekinila absurdna vojna, ki nas je ločila. Sestra, poročena Gebert, je s svojo novo ožjo družino morala noseča zapustiti Sarajevo. Prispeli so v Ljubljano, kjer je septembra 1992 rodila hčerko Ano. Ti dve leti begunstva v Sloveniji sta bili zanjo zelo pomembni zaradi slovenščine, ki jo je tedaj utrdila in tako nadaljevala družinsko tradicijo znanja in rabe slovenskega pogovornega jezika, ki sta ga bila v Ljubljani deležna oba njena otroka. Leta 1994 se je z družino preselila v ZDA in še sedaj živi v Chicagu. Precej razmišlja o vrnitvi v „naše“ kraje.

Sama sem s starši vojno preživela v Sarajevu in se skupaj z mamo vključila v dejavnosti obnovljenega slovenskega kulturnega društva „Cankar“.

Mama je otroke poučevala slovenščino, oče pa je pel v društvenem mešanem zboru. Sama sem kot poklicna novinarka prispevala svoj delež pri organizaciji raznih

Pijače, veselja, pesmi in plesa ni manjkalo. Še dolgo po teh dogodkih smo se doma o njih pogovarjali. Zelo pogosto ali bolje rečeno najpogosteje so bili na teh srečanjih tudi otroci, ki so se za te priložnosti posebej pripravljali. Učili so se recitirati pesmi slovenskih pesnikov in brati prozne tekste v slovenskem jeziku. Bolje so se otroci pri tem izkazali, bolj so bili starši ponosni nanje. V knjižnici društva si je bilo mogoče sposoditi slovenske knjige, kolikšen je bil fond teh knjig, pa žal ne vem. Vsi člani društva so imeli izkaznice in so plačevali članarino. Vsi Slovenci, ki smo jih poznali, so bili mojstri ali uslužbenci. To so bili ljudje, ki so bili odgovorni v svojem poslu in priznani v družbi in okolici. Prevladovalo je mnenje, da so Slovenci zanesljivi in pridni delavci.

Neskromno, vendar resnično je, da so se takšne izjave o našem delu poleg staršev tikale tudi nas otrok, sestre, ki je živela v Metkoviću, brata v Ljubljani ter mene v Sarajevu. To potrjuje, kakšni so bili naši starši in kaj smo nasledili ter se naučili od njih.

Oba starša sta umrla v visoki starosti, v devetdesetem letu. Ostala sta povezana s Slovenijo, ki sta jo po drugi svetovni vojni pogosto obiskovala. Bila sta srečna, ker se je njun sin zaposlil in poročil v Ljubljani. V tem sta videla izpolnitev svojih želja o vrnitvi v domovino. Nista je želela zapustiti,

prireditve, kot so v Sarajevu že tradicionalne slovenske „veselice“ in „pogostitve“, vse seveda v pogojih krute vojne. Sodelovala sem pri pripravi različnih kulturnih srečanj, pri nastajanju in oblikovanju društvenega časopisa Zora Cankarjeva in podobno.

Mamo je vojna hudo prizadela, veliko časa je prebila ob pregledovanju starih družinskih slik in obujanju spominov na srečne čase. Umrla je marca leta 2002, samo sedem mesecev za očetom, s katerim je vse življenje delila veselje in žalost. Oba sta pokopana v Sarajevu. Tudi jaz ostajam v svojem rojstnem Sarajevu, kjer sem se poročila, a nimam otrok. Z možem stanujem v stanovanju mojih staršev v ulici Avde Jabučice 54, v katerem je naša družina stanovala že 40 let. Sicer smo pa v ulici z istim imenom, kar je v mestih Bosne in Hercegovine marsikje redkost, stanovali že prej, le kakih sto metrov naprej. Lipovževi so se ustalili v tej ulici okrog leta 1930, medtem ko so nekaj let kot podnajemniki živeli v drugih stanovanjih, a vse tu nekje okrog Marin dvora, kjer je živelo še precej drugih slovenskih družin. To je bila tedaj kar neka mala slovenska kolonija, ki je prostorsko povezovala slovenske družine še v onih starih časih. Razvoj zlasti zadnjih vojnih dogodkov je temeljito spremenil prebivalstveno strukturo naše četrti, ki že od nekdaj spada v centralne predele mesta.

Če bi se sestra z družino vrnila iz Amerike, bi bila njena otroka, ki tudi znata slovensko, četrta generacija sarajevskih Slovencev po materini oziroma babičini rodovni liniji. Toda otroka odraščata sedaj v povsem

novem okolju in vprašanje je, če se še ŽELITA VRNITI.

„Morda pa se bosta kdaj vključila v kako slovensko združenje v Chicagu, če bo družina ostala tam,“ smo sklenili pogovor s Sanjo Bogdanović.

*(Vera Kržišnik-Bukić,
Slovenci v Bosni in Hercegovini)*

JANEZ VAJHART VALVASOR (Johann Weichart Valvasor)

Poštovani čitaoci, pisati o tako velikoj ličnosti slovenske kulture i znanosti kao što je Valvasor je teško i nezahvalno, ali sam se ipak za to odlučio, jer Vas želim podsjetiti na Valvasora i njegova djela .

Janez Vajhart Valvasor, kranjski plemić, polihistor, putopisac, kartograf, član Engleskog Kraljevskog društva . Rođen je 28.maja 1641. god. u Ljubljani , Stari trg, od majke Ane Marije Rovbar i oca Jerneja Valvasora, potomka stare plemićke porodice Bergam, kao jedno od šesnaestero djece. Otac je bio vlasnik posjeda Gomberk i Medija na Izlakah. Janez je umro 16.novembra 1693. u Krškom.

Gimnaziju je završio kod jezuita u Ljubljani . Dokaz njegove svestranosti i inteligencije je njegova zaostavština: bogata biblioteka, razni instrumenti, zbirka starog novca, kao i mnoge druge zbirke. Svoje znanje je dopunjavao na putovanjima po domovini, zatim Njemačkoj , Sjevernoj Africi , Francuskoj i Švicarskoj. Učestvovao je u ratovima protiv Osmanlija 1663-1664 .

Po povratku 1672. kupio je grad Bogenšperk, Črni potok, porušeni grad Lichtemberg i kuću u Ljubljani . Na Bogenšperku je otvorio bakrorezačku radionicu i štampariju, u kojoj je radio Andrej Trest. Iste godine se oženio sa trinaestgodišnjom Anom Rozinom Graffenwege, sa kojom je imao devetoro djece. Prilikom zadnjeg poroda 1687. žena mu je umrla . Tri mjeseca poslije njene smrti oženio je baronicu Anu Maksimilijanu Zetscher iz Vrhovega, sa kojom je imao četvoro djece. U to vrijeme mortalitet djece bio je velik.

Valvasor je umro u Krškom 1693. u 52. godini života. Pokopan je u porodičnoj grobnici na Mediji .

Iako po profesiji vojnik, Valvasor je bio svestran. Bavio se istraživanjem, numizmatikom, izučavanjem okoline, naročito Kranjske (središnji dio Slovenije), kartografijom, bakrotiskom i skupljanjem knjiga. U svojim djelima nastojao je biti objektivan, no ipak se negdje osjeti njegovo razmišljanje o zlom duhu i vješticama. Dao je veliki doprinos slovenskoj znanosti i kulturi. Međunarodno priznanje je prijem u Englesko Kraljevsko društvo, a u Sloveniji postoji Valvasorova galerija, Valvasorova nagrada, Valvasorova ulica i Valvasorov trg u Ljubljani .

Kao kartograf izradio je geografsku kartu Kranjske i Hrvatske, kartu Cerknjskog jezera, samostana Stične, grada Trsta itd.

Bio je odličan crtač, tako da je sam ilustrirao svoja pisana djela o prirodi, povjesti, kulturi i ljudima. Kao etnolog crtao je ljude iz Gorenjske, Dolenjske, Kočevja, Vipave, Krasa, Hrvatske, Rijeke, Istre, uskoke, razne zanate i običaje; kovače, koledare, darivanje poklona itd. Opisivao je i ilustrirao gradove i krajeve kao: Kočevje, Kranj, Kropu, Krško, Morlaška vas, Rudnik Sava, Škofiju Loku, Vrhniku, Zagreb, Grad Kamen, Turjak, Kozjak, Grad na Bregu, Bogenšperk i Fužine. Crtao je bitke kod Siska 1593, bitke sa Turcima, seljačku pobunu i dr.

Imao je sposobnost zapažanja, tako da je prilikom svojih obilazaka krajeva, pored osnovnih pokazatelja, kao polikistor opisivao i ostale karakteristike ili detalje toga kraja. Naprimjer, kao kartograf je pored položaja rijeke uzimao i podatke o vodi, ribama i bilju oko rijeke, (slobodan sam reći, da je bio je preteča savremenog informacionog sistema). Sastavni dio njegove opreme za putovanje bio je konj, torba, notes za pribilješke i crteže, te olovka .

Tri su mu najznačajnija djela: Raziskava Cerknjskega jezera , Slava vojvodine Kranjske i Načrt za predor pod Ljubeljom .

RAZISKAVA CERKNIŠKEGA JEZERA

Jedno od značajnijih djela Valvasora je istraživanje Cerknjškog jezera. Cerknjško jezero je najveće jezero u Sloveniji, u Kraškopolju. Dugo je 10,4 km, široko 4,7 km, sa dubinom od 10 m u proljeće kad je poplavljeno i tada mu je površina 38 km kvadratnih. U ljetnom periodu potpuno presuši. U blizini su naselja Gorenje Jezero i Dolenje Jezero .

Priznanje za veoma stručno istraživanje Cerknjškog Jezera dalo mu je Englesko Kraljevsko društvo (Royal Society) u Londonu 1687.g., kada ga je izabralo za svoga člana. Djelo je objavljeno u dvjema stranim znanstvenim zbirka.

SLAVA VOJVODINE KRANJSKE

Vrhunac njegovog stvaralaštva je djelo Slava vojvodine Kranjske, pisano na tadašnjem njemačkom jeziku goticom, sa željom da bude pristupačno širokim masama. Objavljeno je u 10 knjiga i 15 poglavlja na 3 532 strana i sa 528 grafičkih priloga. Izdano je u Nürnbergu 1689. godine. Kao odličan crtač, grafičke priloge je Valvasor sam crtao. Podatke za ovako veliko djelo je skupljao na terenu sam sa svojim saradnicima-pratiocima .

U 11. knjizi opisao je karakteristike 300 najznačajnijih gradova i samostana. I pored toga što su njegova djela značajna i priznata, a posebno Slava vojvodine Kranjske, nisu mu donijela materijalnu dobit, već su ga prisilila da zbog dugova proda svu svoju imovinu .

NAČRT ZA PREDOR POD LJUBELJOM

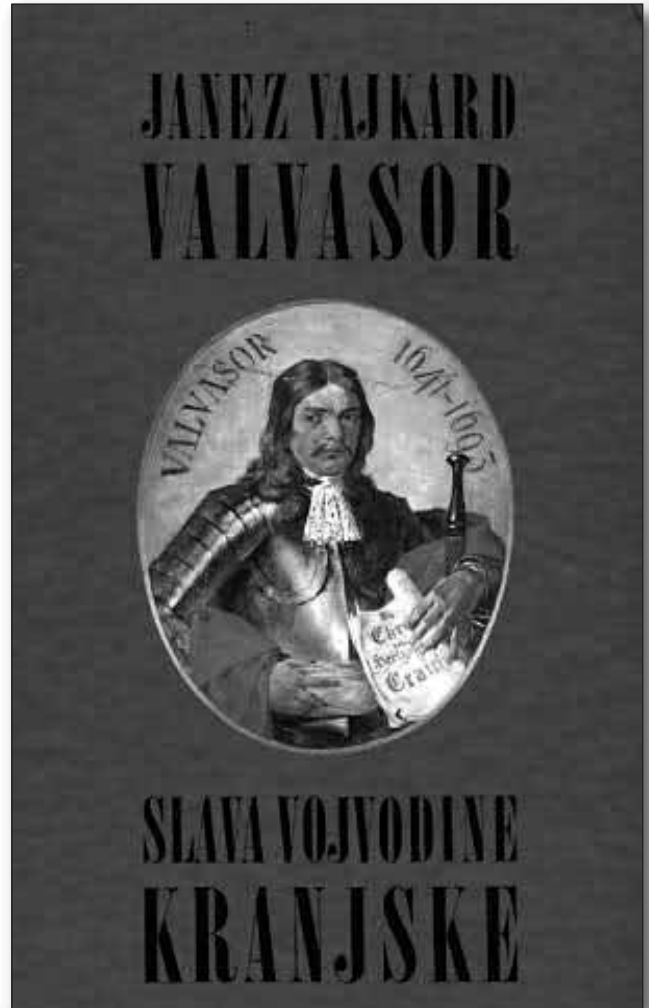
Valvasor je imao ideju o lakšem povezivanju zemlje Kranjske sa sjevernim zemljama pa je izradio nacrt, po kojem je 1675. izgrađen tunel dug 100 m kroz Ljubelj. Sa današnjeg gledišta bio je kratak, ali bio je jedan od prvih gorskih tunela izgrađenim u Evropi. U upotrebi je bio 153 godine, kada su ga pretvorili u usjek. Njegova ideja je bila i dalje prisutna, tako da je 1964. izgrađen sadašnji tunel dug 1,8 km, poznat kao Ljubeljski tunel .

Ostala značajna djela su:

- Dominicae passionis icones iz 1679. Izrađen reprint 1970.
- Topographia arcium Lamberginarum, Bogenspergi (Bogenšperg) 1679. Izrađen reprint 1995.
- Topographia Archiducatus Carinthiae modernae iz 1681.
- Carniola , Karstia , Histria et Windorum Marchia, Laybach (Ljubljana) 1681.
- Teatrum mortis humanae tripartitum, Laybach (Ljubljana), Salzburg 1682.
- Topographia Archiducatus Carnthiae antiquae & moderna completa. Nürnberg 1688.
- Opus insignium armorumque, 1687-1688.
- Die Ehre des Hertzogthums Crain, Laybach (Ljubljana) 1689.

Izvori: Boris Golec „, Nepoznato i iznenađujuće o životu, obitelji, smrti, grobu i ostavštini Janesa Vajharta Valvasorja. Zgodovinski časopis 61 (2007) str. 303-364.

Tomislav Krzyk

Angel med nami

Pred 20 leti se je Sarajevu zgodila tragedija svetopisemske razsežnosti. Prijezdili so štirje jezdec apokalipse: Vojna, Lakota, Bolezen in Smrt. Odveč bi bilo podrobno opisovati trpljenje, ki so ga prinesli. Meščani so bili odločeni, da preživijo Solidarnost so kazali na primer tako, da sta si eno čebulo delili dve družini.

Medtem so v času najmočnejše blokade obleganega mesta v Sarajevo prihajala in iz njega tudi brez težav odhajala številna znana imena iz „belega sveta“ z namenom, da nam „pomagajo“ in da nas „spodbujajo“ da preživimo. Prišli so številni levy-i, baez-i, sontag-i, zapeli svoje znane, lepe pesmi, recitali poezijo, režirali drame v gledališču. Vse to za peščico ljudi, ki so se znašli v bližini. Večina meščanov ni mogla z lačnimi želodci teči tudi do 7 km po ulicah, pokritih z ognjem ostrostrelcev in bombami, da bi dobili „podporo“ v templju kulture. Vsi ti ugledni gostje so ob odhodu obljubljali pomoč. Ampak po vrnitvi v svoj svet so na party-jih lepo zabavali svoje goste z zgodbami o svojih dosežkih in o ogroženosti svojega življenja pri bivanju v obleganem mestu. Verjetno so tako opravičevali svoje honorarje. Govorili so o lačnih in izčrpanih meščanih Sarajeva, ki se kljub tem „ponosno držijo“. Kot da so bili na ogledu v živalskem vrtu!

V jeseni leta 1994 so me klicali iz „Cankarja“, naj pridem in spoznam slovenskega duhovnika, ki želi pomagati Slovincem v mestu, a ne ve, komu je pomoč najbolj potrebna. Iskreno, nisem veliko pričakovala od tega srečanja. Vendar sem prav kmalu spoznala, kakšna čast me je doletela, da sem se srečala in sodelovala s patrom Marijanom Šefom, jezuitom, zdravnikom in Človekom. Bil je nevsiljiv človek, tihega in plemenitega glasu, toplega, diskretnega nasmeha, angelskega obraza, živih modrih oči, vendar odločnega pogleda in besed.

Prosil me je, naj ga takoj odpeljem na „teren“. Najprej sva obiskala gospo v poznih sedemdesetih letih. Živela je sama. Njeno hčer je na delovnem mestu v zgradbi Predsedništva države zadel šrapnel. Njen mož je umrl od žalosti šest mesecev kasneje. Po

stanovanju se je premikala na stolu tako, da se je porivala z nogami nazaj, zato ker njeni slabi, artritični kolki niso zmogli nositi njenega shujšanega telesa. Sosedje so ji prinašali vodo z bližnje črpalke. Kaj je jedla, ne vem, ker je bila redna humanitarna pomoč simbolična: skodelica sladkorja, dve skodelici moke in riž, skodelica olja in ena mesna konzerva za dve osebi in to vse enkrat mesečno! Pater je hitro prinesel invalidski voziček, hrano, drva in najel dve mlajši Slovenki, da ji izmenično pomagata. Potem sva obiskala tri slovenske družine, v katerih so živeli bolniki z levkemijo. Vsem, ki so bili resno življenjsko ogroženi, je pater pomagal prebroditi zimo. Prinašal jim je hrano, zdravila, drva, obleke, čevlje itn. Želel je, da ga povežem tudi z drugimi ljudmi, ki niso Slovenci, ne glede na vero in narodnost, in potrebujejo pomoč. Na primer: stari gospe, muslimanki, brez bližnjih sorodnikov, je priskrbel hojco in pomoč na domu, neki srbski družini z dvema otrokoma (mati je bolehalo za sklerozo multipleks, oče je bil brezposelni demobilizirani vojak BH vojske) je najprej – kot prvo pomoč – priskrbel hrano, zdravila, obleke, invalidski voziček, drva; kmalu zatem službo za očeta v nekem slovenskem podjetju, otrokoma pa nadaljevanje šolanja v Italiji.

Poleg tega je pater Marijan redno opravljal svoje duhovniške dolžnosti v „cerkvi“, tj. v kleti neke hiše: maše, krste, obhajila, birme, spovedi itn. Želel je zgraditi slovensko katoliško cerkev. Neki arhitekt, Črnogorec, ki je patra zelo spoštoval, je brezplačno izdelal projekt cerkve. Kljub patrovi veliki vztrajnosti je cerkev ostala samo na papirju.

Po vojni je bil pater med prvimi civilisti, ki so prišli v zgorelo in opustošeno Grbavico, da bi pomagal družinam, ki so tam živele. Tako na primer „mešanemu zakonu“, v katerem pa zakonca nista bila Slovenca. Oče, mati in babica so bili srčni bolniki, niso imeli niti zdravil niti zdravstvenega zavarovanja. Njunega osemletnega sina je med vojno ubil ostrostrelec. V času patrovega obiska sta imela 8-letno hčer. Pater je poskrbel za zdravila, hrano, obleke, šolske potrebščine, pokojnino oz. zaplutev, dokler si ne bi uredili zdravstvenega zavarovanja.

Pater je z nami živel še dolga leta po vojni. V Slovenijo se je vrnil neopazno, a je še dolgo prihajal po 2-3 krat letno, da nas obiše in mašuje v slovenščini. S seboj je odnesel vso nesrečo, ki jo je videl in preživljal. Tudi iz Slovenije je skrbel za nesrečne ljudi.

Nekoč sem kot zdravnica pomagala mlajši ženski, Slovenki s težkimi problemi. Njene težave so me tako prizadele, da sem v zdravljenje vključila še kolege iz Kliničnega centra, da bi ji pomagali. Čez nekaj časa sem ugotovila, da imajo njeni problemi tudi drugo plat. Spoznala sem, da je ženska manipulator, da v resnici ne želi rešiti problemov, odgovarja ji vloga žrtve.

Približno v istem času sem slišala, da je pater doživel blažjo možgansko kap. Poklicala sem ga po telefonu v Ljubljano in mu povedala svoje mišljenje ter mu prijateljsko priporočila, naj bolj skrbi zase, saj je mnogo bolj ogrožen, kot si misli. Poslušal me je in molčal. Poslovala sva se. Žal ne vem, kaj je potem naredil. Po tistem se nisva nikoli več niti videla niti slišala.

Pater Marijan Šef je kot angel neopazno prišel med nas in tako tudi odšel iz naših življenj. Mnogo ljudi je rešil pred boleznijo in smrtjo, jim olajšal starost, dal upanje in vero v Boga. Ničesar ni pričakoval od nas. Koliko pa smo mi dolžni patru Marijanu? Menim, da najmanj spomin.

Prim. dr. Sanja Batinić Jojić

Rojen je bil leta 1932 v Brežicah. Od petega leta je živel v Ljubljani. Po končani srednji šoli je študiral na medicinski fakulteti v Ljubljani. 28. maja 1957 je diplomiral kot zdravnik pripravnik in začel služenje vojaškega roka v tedanji državi. V Družbo Jezusovo je vstopil 11. septembra 1958 v Zagrebu, kjer je tudi študiral na Visoko filozofsko-teološki šoli. V duhovnika je bil posvečen 29. junija 1966. Jeseni 1968 je začel poučevati medicinsko antropologijo in pastoralno medicino na Teološki fakulteti v Ljubljani in Mariboru. Napisal je več povzetkov knjig o medicinski etiki.

Leta 1994 je na željo patra generala Kolvenbacha odšel v Sarajevo pomagat sobratu Tomislavu Slokarju. Pet let je vodil Jezuitsko službo za begunce (JRS). Delo jezuitov v od vojne prizadetemu mestu je bilo zaznamovano z obnavljanjem okrog 2000 stanovanj in hiš. Odprli so kuhinjo s toplimi obroki za ubožnejše ter jim pomagali pri ogrevanju, obleki, zdravilih in drugih potrebnih rečeh. Poleg tega je predaval na škofijski srednji šoli za medicinske sestre in vodil duhovne vaje za redovnice, bogoslovce in duhovnike.

Od leta 2003 leta enkrat mesečno vodi sveto mašo z molitvami za ozdravljenje notranjih ran. Leta 2001 je začel spremljati udeležence duhovnih vaj v vsakdanjem življenju, ki trajajo 30 tednov.

Slovenski veterani osvajaju medalje na olimpijskoj Bjelašnici

Dragutin Bozja smučarski šampion u devetoj deceniji

Tradicija održavanja smučarskog prvenstva veterana BiH pod nazivom "Čigijev memorijal" započela je krajem šesdesetih godina na Jahorini u znak sjećanja na Jovana Babića Čigija, vrsnog smučara i gimnastičara, koji je, nažalost, rano preminuo.

Nakon ZOI 84 u veteranskoj reprezentaciji BiH nastupali smo i na završnom prvenstvu ex Jugoslavije na zaleđenoj Soriškoj planini iznad Škofje Loke.

I krajem marta sniježne 2012.godine, nakon svih takmičenja prema kalendaru SSBiH, u Babinom dolu na noćnom veleslalomu pod reflektorima okupilo se stotinjak veterana.

Prema običaju smučarski podmladak iz klubova - dječaci i djevojčice su dijelili brojeve, bili "stroge" sudije na stazi, postavljali kapije i tako učili organizaciju takmičenja.

Propozicije su internacionalne: pravo nastupa imaju takmičari stariji od 35 godina, a podijeljeni su u kategorije po pet godina.

Premda rezultati "nisu bitni", na startu su se užurbano uređivale smučke i u cilju pažljivo pratilo vrijeme protivnika na elektronskom semaforu. Na kraju je najživlje kada se preko razglasa proglašavaju pobjednici i dijele medalje i diplome, a ceremonijal se završava zajedničkom večerom – obaveznim "vojničkim" graham i čašom piva.

Desetak takmičarki predvodila je Dragica Doršner i osvojila zlatnu "kolajnu" u kategoriji preko 70 godina dok je Zoran Doršner osvojio prvo mjesto u kategoriji preko 75 godina.

Ispred Ambasadre Republike Slovenije u najmlađoj kategoriji brončanu medalju je osvojio Gregor Presker (1973.).

Zadnjih godina pomjera se dosadašnja starosna granica takmičara koju je nakon ZOI 84 postavio omiljeni sportski radnik Jakica Kaminjašević nastupom u 72. godini života jer je ove godine Dragutin Bozja na svojim turnim skijama osvojio zlatnu "kolajnu" u 86. godini i tako ide stopama legendarnog gimnastičara i stogodišnjaka Leona Štukelja !

Sarajevski smučarski klub kao organizator takmičenja je podijelio i počasne diplome najstarijim veteranima Dragutinu Bozji (1927.), doajenu planinarstva i koautoru planinarskih vodiča, dugogodišnjem organizatoru alpskog skijanja Zoranu Doršneru (1937.) i svojevremeno nepobjedivom šampionu u BiH Aci Boškoviću (1930.), koji se danas ne takmiči, ali uvijek u ciljnom prostoru bodri učesnike.

Z. D.

Zapažena autorska izložba članova Udruženja "Češka beseda" Kreativnost u slobodno vrijeme

Povodom obilježavanja Dana državnosti Češke republike u izložbenom prostoru Franjevačkog samostana Sv. Ante na Bistriku u subotnje večer 27. oktobra prigodnim govorom Jovanke Manžalović Šalake otvorena je tradicionalna izložba pod nazivom Kreativnost u slobodno vrijeme članova Udruženja "Češka beseda" Sarajevo.

Foto I. Sivjakov

Brojnim posjetiocima bili su predstavljeni radovi dvadeset autora u oblasti primjenjene umjetnosti, uređenja eksterijera, umjetničke fotografije (gdje su zapažene fotografije zimskih i putopisnih motiva našeg člana Tomislava Krzyka), ruktvorina u drvetu, staklu, metalu i tkanini - počevši od bogatih izložaka čipke, goblena i maštovitih pačvoraka do poznatog češkog ukrasnog stakla za ogrlice i narukvice.

S velikom pažnjom u seriji fotosa pod nazivom "Paržik mojim okom" i "Planet Paržik" četvorica autora zajednički su zabilježili bogati stvaralački opus čuvenog češkog arhitekta Karla Paržika, jednog od najznačajnijih graditelja Sarajeva.

Foto prikaz uređenja sarajevske bašte Beranovih s obiljem građevinskih i hortikulturnih detalja odaju gotovo profesionalno poznavanje vrtlarstva, veliku ljubav i trud vlasnika, uložene u dragocjenu kulturu življenja na otvorenom.

Izložba zaslužuje poštovanje zbog kvaliteta i živopisnosti eksponata, posebno iz razloga što autori godinama stvaraju kreacije iz hobija i nastupaju kao amateri.

Van konkurencije se kao profesionalni arhitekta predstavio Slobodan Anđelić serijskim idejnim projektom poslovne zgrade u Zagrebu na Međunarodnom natječaju 2011.

Iz arhive Udruženja predstavljena su požutjela dokumenta iz početka XX stoljeća kada su sačinjeni prvi statutarni dokumenti društva "Češka beseda".

Izložba je otvorena uz podršku MVP Češke republike, Ambasade Češke republike u BiH, Arhive BiH kao i gostoljubivog domaćina Franjevačkog samostana Sv. Ante.

Z. Doršner

Foto I. Sivjakov

“Rad imam mesta in sovražim če jih kdo napada”
**Dvadesetogodišnjica pogibije
 novinara Ive Štandekera**

16. juna 1992. godine na nepokošenom travnjaku pored rječice Dobrinja u velikom istoimenom naselju, do kojeg se dolazi iz centra grada pored olimpijskog sela Mojmilo, na novinarskom zadatku s američkom kolegicom (koja je lakše ranjena, preživjela je i danas živi u USA) u 31. godini teško je ranjen Ivo Štandekera, gelerima jedne od hiljada granata koje su tokom četiri godine opsade ispaljivane po stanovnicima s obližnjih agresorskih položaja u Lukavici. Na opasnoj prvoj liniji Ivo se svojim očima želio uvjeriti kako su herojski branioći vlastitim snagama organizirali odbranu naselja Dobrinja koje je bilo odsječeno od centralnog dijela Sarajeva. Ivo je bio jedan od novinara slovenačkog tjednika Mladina koji su devedesetih godina svojim kritičkim tekstovima koračali ispred svog vremena i nagovještavali kraj jednopartijske političke epohe.

Prema svjedočenju medicinske sestre Mirjane Barbić branioći su obezbijedili (!) vozilo da se Ivo hitno preveze na kliniku UMC-a uprkos upozorenju o riskantnom prijelazu preko mosta prema centru grada. Vozilo je zaustavljeno na agresorskoj barikadi, ubijen je vozač i vozilo su uputili u ambulantu u Blažuj, zatim na Ilidžu, a na kraju do bolnice na udaljenim Palama dok je ranjenik nepovratno gubio krv i svijest. Ivo nije dočekaio ljekarsku intervenciju. Sahranjen je u rodnom kraju. Ivo je odrastao bez oca, a prije nekoliko godina umrla je i njegova majka tako da je od bliže rodbine živa samo stara teta.

Pored obilježja zajednički su 2005. zvaničnici Sarajeva i Slovenije zasadili mladu lipu, koja je već dala prve cvatove, o čemu svjedoči poruka uklesana u kamenu ploču:

OVU LIPU ZASADILI SU GRADONAČELNICA SARAJEVA SEMIHA BOROVIĆ I AMBASADOR REPUBLIKE SLOVENIJE U BIH TADEJ LABERNIK U ČAST POGINULOG SLOVENAČKOG NOVINARA IVE ŠTANDEKERA KOJI JE ŠIRIO ISTINU O OPSJEDNUTOM GRADU I PATNJAMA NJEGOVIH GRAĐANA. SARAJEVO 7.10.2005.

Unutar niske željezne ograde zasađeno je desetak ruža koje cvjetaju žutim cvjetovima o čemu se brinu, pored komunalne službe, poneki svjedok Ivinog ranjavanja iz Dobrinje kao i članstvo našeg društva. Na zakošenoj kamenoj ploči uklesana je i Ivina poruka :

“RAD IMAM MESTA IN SOVRAŽIM, ČE JIH KDO NAPADA” IVO ŠTANDEKER
 1962 - 1992

NA TEM MESTU JE BIL 16. JUNIJA 1992 MED POROČANJEM O OBRAMBI SARAJEVA UBIT IVO ŠTANDEKER – NOVINAR TEDNIKA MLADINA

Na dvadesetogodišnjicu juna 2012. godine oko obilježja okupili su se brojni zvaničnici, slovenački mirovnjaci, boračko udruženje branitelja Dobrinje predvođeni komandantom Ismetom Hadžićem koji je takođe teško ranjavan i ostao invalid, mladi novinari iz Slovenije, članovi SKD Cankar, prijatelji. Gradonačelnik grada Sarajeva Alija Behmen i veleposlanik Republike Slovenije nj. eksc. Andrej Grasselli govorili su o Ivi i prijateljstvu između dva naroda u koje je Ivo ugradio svoj život.

Na kraju se uz minutu šutnje oglasila vojnička truba u pomen hrabrog novinara.

Nažalost, Ivo Štandeker nije jedini poginuli slovenački novinar te 1992. u BiH.

U monografiji ČETRTA STRAN TRIKOTNIKA koautora Stanislava Koblara izdatoj 2000. u Ljubljani pominje se još jedna žrtva: u zatvoru u Foči ubijen je pod nerasvijetljenim okolnostima novinar lista Večer Alojz Krovograd. Novinar i član našeg društva Zdravko Latal je intervjuisao preživjelog zatvorenika i očevica batinjanja nestalog novinara Krovograda.

U monografiji se pominje i slovenačka novinarka koja je srećom preživjela: ...”V Sarajevu je je bila 16. novembra 1992 hudo ranjena Darja Lebar, prav tako novinarka Mladine. Zadel jo je strel s srbske strani, medtem ko se je s kolegom Ervinom Hladnikom Milharčičem peljala mimo nevarnega podvoza Pofalići ...”

Zoran Doršner

Ljubljanski profesori i studenti urbaniziraju Goražde

Mostovi povezivanja Slovenije i BiH

Na Arhitektonskom fakultetu sarajevskog Univerziteta 7. 12. 2012. prezentirani su panoji, makete i monografije rezultati arhitektonske i urbanističke radionice Fakulteta za arhitekturu u Ljubljani na temu "Urbani potencijali – Goražde".

Goražde kao i Sarajevo uprkos dugoj opsadi pružilo je herojski otpor zahvaljujući hrabrosti i sposobnosti Podrinjaca što najbolje simbolizira legendarni viseći čelični pješački most ispod postojećeg mosta, a koji su branioci Goražda improvizirali za bezbjedan prelaz stanovnika ubijanih od strane agresorskih snajperista.

Ideja o radionici je započela na inicijativu studenata porijeklom iz Goražda tokom njihovog studiranja u Ljubljani kako bi se istražili i u budućnosti realizirali urbani potencijali, a mentori su sličan princip koristili i na drugim svjetskim destinacijama.

Mentor radionice i internacionalni autoritet u oblasti urbane revitalizacije prof. dr. Borut Juvanec i njegovi prvi saradnici doc. dr. Domen Zupančič te Andreja Benko m.i.a. kao i lokalni predstavnici Jasmin Sadiković dipl. ecc. te Edin Kadrić d.i.a. svojim su entuzijazmom nadahnuli desetočlani tim ljubljanskih studenata kao i dvoje BiH inženjera i šest đaka goraždanske Građevinske škole.

U šest segmenata tekstualno, grafički i kroz studijsku maketu analizirani su postojeći i interpolirani novi parterni urbani sadržaji u glavni gradski trg, u most preko Drine, u glavnu ulicu, u obale rijeke Drine, u ozelenjenu visinsku kotu s vidikovcem Gubavica kao i u Put sjećanja na opsadu koji povezuje gradske vedute.

Izložbu je otvorio recenzent radionice prof. dr. Ahmed Hadrović, donedavni dekan AF u Sarajevu, naglašavajući vrijednost percepcije Goražda očima ljudi od struke koji ga susreću prvi put i u relativno kratkom poznanstvu daju dragocjeno viđenje za njegovu budućnost i to kroz prijateljsku saradnju između Slovenije i BiH.

Učesnicima u radionici je čestitao na kreativnom pristupu i uloženom trudu veleposlanik Republike Slovenije njegova ekscelencija Andrej Grasselli i ispred Veleposlanstva obećao dalju saradnju u započetom projektu pri postupnoj realizaciji prezentiranih ideja.

Projekat je finansijski podržan od strane Vlade Bosansko - Podrinjskog kantona, Veleposlanstva RS u Sarajevu i firme Hella Saturnus Slovenija d.o.o.

U rezimeu priložene detaljne monografije piše: .. Z Mednarodno arhitekturno delavnico GORAŽDE 2012 smo dokazali da lahko strokovnjaki, politiki in arhitekti naredimo skupaj marsikaj dobrega. Zaenkrat z besedami in z risbo: naslednji korak je vaš, Goražde.

Zoran Doršner

Kako spriječiti padove kod starijih osoba

Svaki nenadani gubitak ravnoteže lako dovodi do pada sa posljedničnom fizičkom i psihičkom traumom. To je trauma, kojoj su izložene sve kategorije ljudi od ranog djetinjstva do starosti, ali istu vrstu pada ne podnose svi isto. Djeca i odrasli mlađi ljudi lakše podnose ovu travmu, ali kod starijih trauma je često teška i praćena komplikacijama.

Padovi su na petom mjestu uzroka smrti kod starijih osoba. Od onih, koji se primaju u bolnicu zbog pada, samo polovina preživi godinu dana. Žene češće padaju od muškaraca, češće padaju samci, ljudi stariji od 75 godina i oni, koji su vezani za kuću. Uzroci pada mogu biti:

Bolesti: opšta slabost sa poremećajem ravnoteže, vrtoglavice, alkoholizam, lijekovi, akutne bolesti (prehlade, upale pluća i sl.), oštećeni vid ili sluh, sklonost padu krvnog pritiska poslije praznjena mokraćne bešike, fizičke i psihičke posljedice pretrpljenog moždanog udara, pothranjenost, deformacije stopala, srčane mane, bolesti kostiju i zglobova itd.

Rizično ponašanje: uzimanje alkohola, pretjerano fizičko vježbanje ili fizički rad, penjanje na drveće, ljestve i sl., hodanje po snijegu i ledu, kućni ljubimci, kućno majstorisanje itd.

Lijekovi: sedativi, Amtodešresovo. Amlsopčotoco o drigo čokelpvo sa dejstvom na psihi. Lijekovi za snižavanje krvnog pritiska, lijekovi za regulisanje šećera u krvi, lijekovi za bolove u koštano-zglobnom sistemu itd.

Sve ovo može da izazove pad, a pad može da napravi začarani krug, koji opet može da dovede do pada:

Šta učiniti da se spriječi pad starijih osoba u kući?

Pripremiti bezbjedan prilaz kući ili stanu tj. obezbijediti rukohvate, dobro osvjetljenje, popraviti oštećene stepenice, skloniti grane i cvijeće, za koje se može zapeti.

U stanu ili kući: glavne puteve kretanja po stanu osloboditi od sitnog namještaja, podovi ne smiju biti glatki i klizavi, moraju biti bez kablova, žica i malih prostirki, tepisi bez resa, pričvršćeni za pod i bez savijenih rubova, krevet odgovarajuće visine i uz zid, sa telefonom u blizini ili mobitelom sa memorisanim brojevima za brzo biranje, kada sa rukohvatom, sjedalicom i gumenom prostirkom, toaletna šolja sa rukohvatima, stolovi drveni sa zaobljenim rubovima (nikako stakleni), ispravne sve utičnice i električne instalacije, pogotovo u kuhinji, sigurno grijanje.

Znači: životni prostor treba dobro pregledati, predvidjeti moguća rizična mjesta za pad, otkloniti rizike, a ako se kretanje i ponašanje starije osobe čini rizičnom, obratiti se porodičnom ljekaru da pregleda osobu i utvrdi moguće zdravstvene riziko- faktore, koje je često moguće smanjiti ili otkloniti.

*Prim. Dr. Sanja Batinić-Jojić
Spec. urgentne medicine i porodični ljekar*

Seznam članov za Almanah 2012

Andrić Daniel, Andrić Ljiljana, Anđelić Dejan, Anđelić Jozefina, Arnautović Šefik, Babić Ljubica, Bagarić-Hatvani Ljiljana, Bagarić Karlo, Baralić Enes, Baralić Jozica, Barbić Mirjana, Bašić Emilija, Bašić Ramiza, Batinić-Jojić Sanja, Bečirević Jan, Bekto Alma, Belenji Nevenka, Berberović Damir, Berberović Kemal, Bezjak Dubravka, Bezjak Mía, Bjeljac Marta, Bogdanović Sanja, Bonar Milica, Bošnjak Mira, Bozja Drago, Božanović Ana, Božanović Andrej, Božanović Olja, Božić Jasmina, Brajnović Bariša, Brezigar Andrej, Bučar Matija, Bukvić Dino, Bukvić Saša, Cvitanović Nada, Čatović Inka, Čejvan Majda, Čengić Majda, Čengić Jasmina, Čmančanin Fuad, Čmančanin Romana, Čmančanin Til, Čolak Samo, Čulina Sanja, Čupić Ivo, Čustović Hedvika, Čenanović Dino, Čenanović Laura, Čenanović Tarik, Čerimagić Nermina, Darmanović Miljana, Dedović Branka, Dedović Muhidin, Dedović Irma, Dajčman Anton, Derling Milena, Dervišefendić Silvija, Divčić Marija, Dizdarević Vladimira, Dopuđa Dina, Dopuđa Mina, Dopuđa Sanja, Doršner Dragica, Doršner Zoran, Doršner Ilja, Doršner Yasmine Anika, Držak Branko, Dursun Krunoslava, Džindo Verica, Džindo Ajša, Đajić Smiljana, Đukić Svetlana, Fabjanć Svjetlana, Fagin Amna, Fazlić Naza, Filipović-Paničić Marija, Finci Adriana, Gačnik Marko, Gačnik Spomenka, Gliha Goran, Globočnik Marija, Grbić Dejana, Grbić Dragana, Hadžimešić Amila, Hadžimešić Jasmina, Hadžimešić Milica, Hadžimešić Senad, Haračić Mirza, Hasanbegović Nermina, Hasanbegović Abdulah, Hasagić Fehma, Hasibović Zlatan, Hatvani Leo, Hlaj Aida, Hlaj Edvin, Hodžić Goran, Hrelja Jožica, Hribar Irena, Hrustanović Cirila, Hrustanović Jasmina, Ibrahimagić Vasilija, Ivković-Jurić Zulejha, Jahić Emina, Jamaković Said, Jamaković Šefika, Jama Irena, Jan Silvestra, Jazvić Dejan, Jelić Ljudmila, Jerman Herman, Jojić Miljan, Jovanović Branka, Jovanović Mirjana, Jovetić Elizabeta, Jožanc Vera, Junuzović Almira, Kadribašić Ribana, Kastelic Franjo, Keršnik Zdenka, Kešmer Džan, Kešmer-Račić Esma-Alenka, Kladnik-Njemčević Sonja, Knežević Antonija, Knežević Benjamin, Knežević Belma, Knežević Neven, Knežević Pero, Koblar Stanislav, Konaj Antonija, Konjicija Anita, Korošec Emina, Kosmajenko Aleksandra, Kreso-Knežević Deniza, Krkić Marija, Krzyk Tomislav, Kujundžić Silva, Kulenović Asim, Kulenović Borjana, Kulenović Mak, Kulenović Metka, Kulenović Slaven, Lalović Minja, Larma Anton, Larma Martina, Latal Zdravko, Lazzari Gordana, Leka Nedžad, Leka Lan, Lešnik Žaklina, Liješnić Olga, Liješnić Vinko, Lizdek Stanislava, Lončarević Radomir, Lončarević Marko, Lončarević Milica, Lozančić Eduard, Luzar Snežana, Maglajlija Ejub, Mahnić Sonja, Majstorović Davor, Majstorović Slavica, Maksumić Alma, Maksumić Dina, Maksumić Šaban, Malahovsky Aleksander, Martinović Juraj, Matić Gospava, Maunagić Jelena, Memaj Adrijan, Mijanović Boris, Mijanović Mirjana, Milošević Davor, Milošević Martina, Milošević Matej, Milošević Sonja, Močić Đula, Modić Neven, Modić Tim, Mrdović Ana, Mrkulić Ena, Mrkulić Gordana, Mujkić Anica, Mutapčić Snežana, Naumov Dragi, Nuhbegović Ahmed, Obratil Boženka, Obratil Vesna, Osmanagić Ferid, Osmanagić Danijel, Osmanagić Melita, Pavičić Vera, Pavlić Vera, Pavlović Julija, Pejanović Mirko, Pejanović Spomenka, Pejić Branko, Petković Gordana, Petrović Ljubica, Pleho Jasna, Pozderac Jasmin, Pribožič-Leka Barbara, Prnjavorac Nihada, Radojković Marjana, Radojković Marko, Radojković Tina, Radosavljević Edita, Radoš Dušanka, Ramić Sokolka, Rehar Davor, Remer Vasva, Remeta Neda, Saje Irma, Saje Vjekoslav, Savić-Krezović Milka, Selan Aleš, Skelo Mateja, Skert Mileva, Skert Petar, Skočir Anton, Skočir Matija, Skočir Sanja, Skoko Vera, Solaković Sid, Solar-Boras Nevenka, Sotošek Starčević Mira, Stare Matic, Strunjaš Elizabeta, Strunjaš Milan, Šarac Aleksandra, Šef Marjan, Šekli Majda, Šiljković Benjamin, Šljivar Branka, Štabek-Gliha Maja, Štojs Mario, Štojs Zuhra, Štojs Ismar, Štojs Merjem, Štumes Zlata, Šubara Majda, Šunje Elvisa, Šunjić Gordana, Šunjić Marica, Tafro Zlatan, Tedeško Anja, Testen Ljiljana, Testen Marija-Đurđica, Tedeško Anja, Toukalek Milka, Toukalek Vladimir, Trako Bakir, Trninić Desanka, Udovičić Zoran, Udovičić Mirjana, Ungar Zoran, Vilić Samir, Verem Senad, Vobornik Gordana, Volarević Ivo, Vujičić Mirjana, Zergol Igor, Zupanc Dražen, Žigić Adil, Živković Branka.

Umri v letu 2012

Muharemagić Zejnil – januar 2012
 Batinić Marija – 1. 4. 2012
 Kordić Biljana – 11.8. 2012
 Radojković Dragan – 27.11.2012
 Rejc Javorka – 2. 12. 2012

ČLANI ZBORA »CAMERATA SLOVENICA« U 2012. GODINI

Knežević Antonija, Hasagić Fehma, Jelić Ljudmila, Močić Đula, Pavlović Julija, Remer Vasva, Šljivar Branka, Bonar Milica, Laković Ema, Milić Ana, Nemet Branka, Čatović Inka, Tomić Amadea, Začina Elzjada, Hribar Irena, Dizdarević Vladimira, Karčić Merima, Skočir Toni, Hasanbegović Abdulah, Volarević Ivo, Jovanović Željko, Bukva Denis, Felic Aldin, Šetić Fuad, Gudelj Vojislav, Bundić Vladimir, Zubac Josip.

Dirigentka: prof., Melita Čičić

Slovensko kulturno društvo Cankar Sarajevo,
Ulica Splitska št. 12, 71000 Sarajevo,
tel/fax ++387 33 22 69 15
e-mail: skdcankar@gmail.com
www.skdcankar.ba

Delovanje društva financira:

REPUBLIKA SLOVENIJA
**URAD VLADE ZA SLOVENCE V
ZAMEJSTVU IN PO SVETU**

Delovanje društva podpirajo:

Kanton Sarajevo
MINISTARSTVO KULTURE I SPORTA

Veleposlaništvo
Republike Slovenije v Sarajevu

Općina Novo Sarajevo

Sponzorji:

ZELENE DOLINE

KAKANJ CEMENT
HEIDELBERGCEMENT Group

Mercator

**DRUŠTVO UPOKOJENCEV
MIRNA**

NLB Banka

Perutnina Ptuj
1905
Perutnina Ptuj d.o.o. Trn - Laktaši
Perutnina Ptuj d.o.o. Breza

**PD
BOBOVAC KAKANJ**